

Powiatowy Urząd Pracy
w Mławie

100 -lecie
Publicznych Służb
Zatrudnienia
1919-2019

ul. Wyspiańskiego 7, 06-500 Mława
tel. (23) 655-19-96, 654-34-01,
654-52-85, 654-39-18, fax. (23) 654-34-04

Analiza potrzeb lokalnego rynku pracy

MŁAWA

Styczeń 2019

Spis treści

Wstęp	4
1. Podstawowe informacje o powiecie	6
2. Sytuacja demograficzna w powiecie mławskim	9
3. Sytuacja ekonomiczna w powiecie mławskim	28
3.1 Przedsiębiorczość i gospodarka	28
3.2 Ekonomia społeczna	30
3.3 Bezrobocie w powiecie mławskim	32
3.3.1 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	40
3.3.1.1 Bezrobotni do 30 roku życia	40
3.3.1.2 Bezrobotni poniżej 25 roku życia	44
3.3.1.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia	46
3.3.1.4 Długotrwale bezrobotni	50
3.3.1.5 Bezrobotni niepełnosprawni	52
3.3.1.6 Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	53
3.3.1.7 Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	53
3.3.1.8 Bezrobotni zamieszkali na wsi	57
3.3.1.9 3.4.2.9. Bezrobotni bez kwalifikacji	60
4 Liczba i struktura ofert pracy zgłaszanych do Urzędu Pracy w Mławie	60
5 Potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe lokalnego rynku pracy jako podstawa do planowania szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych	62
5.1 Potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe pracodawców i bezrobotnych wynikające z analizy danych zastanych	63
5.2 Potrzeby kwalifikacyjno-zawodowe pracodawców i bezrobotnych wynikające zidentyfikowane w wyniku badania ankietowego	65

5.3	Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych	68
5.4	Kierunki szkoleń, staży i przygotowania zawodowego wynikające z analizy danych zastanych	69
5.5	Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych	69
6.	Planowana oferta edukacyjna	69
7	Krajowy Fundusz Szkoleniowy	70
8	Przewidywane kierunki rozwoju powiatu mławskiego	72
	Podsumowanie	73
	Wnioski	75
	Spis tabel	78
	Spis wykresów	80
	Spis rysunków	81

Wstęp

Współczesny rynek pracy wymaga od kandydatów ubiegających się o przyjęcie do pracy coraz wyższych kwalifikacji zawodowych. Jednocześnie wpływa to na sytuację osób już pracujących, wobec których oczekuje się, iż będą one stale doskonaliły i podnosiły swoje kompetencje. Pracownicy, którzy nie nadążają za tempem tych zmian, zagrożeni są zwolnieniami. Błyskawiczny rozwój gospodarki powoduje, że zatrudnienie znajdują tylko ci, którzy spełniają oczekiwania danego pracodawcy w określonym czasie. Dla wielu osób znalezienie pracy często staje się niemal niemożliwe. Przekwalifikowanie się wymaga zaś czasu, dlatego obecnie ważne jest aby kandydaci do pracy byli bardzo elastyczni i szybko dostosowywali się do zachodzących zmian i wymagań stawianych przez pracodawców. Aktualnie nie wystarczy nauczyć się jednego zawodu, gdyż w pewnym okresie może okazać się, że nie ma na niego zapotrzebowania. Dlatego też Urząd Pracy w Mławie wychodząc naprzeciw osobom bezrobotnym, oferuje różnorodne możliwości przekwalifikowania, zdobycia doświadczenia lub nabycia nowych umiejętności. Uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby bezrobotne zwiększa szanse na znalezienie zatrudnienia, podnosi wartość tych osób na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz zwiększa mobilność zawodową.

Poniższa syntetyczna diagnoza została opracowana w celu przeanalizowania sytuacji społeczno – gospodarczej powiatu mławskiego i kierunków rozwoju zasobów ludzkich powiatu, poprzez organizację szkoleń, staży, przygotowania zawodowego dorosłych, a także określenia liczby i struktury kwalifikacyjno – zawodowej pracowników poszukiwanych przez pracodawców. Poniższa diagnoza pozwoli na wyłonienie grup docelowych, dla których realizowane będą programy aktywizacji zawodowej oraz wskaże rozwiązania problemów zawodowych w ramach tej formy pomocy. Prowadzić będzie również do zwiększenia efektywności działań Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie, dzięki dostosowaniu ich kierunków do potrzeb pracodawców i pracobiorców, poprzez określanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy. Ponadto celem diagnozy jest stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym, usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planach zatrudnieniowych na rok przyszły oraz posiadanych zasobach ludzkich. Diagnoza oparta została o wyniki analizy potrzeb lokalnego rynku pracy, która zawiera:

- analizę gospodarki powiatu mławskiego (uwarunkowania demograficzne, ekonomiczne, edukacyjne powiatu mławskiego),
- analizę sytuacji na lokalnym rynku pracy (struktura poszukujących pracy i pracujących, struktura podmiotów gospodarczych powiatu mławskiego, struktura zawodowa ofert pracy),
- analizę przewidywanych kierunków rozwoju powiatu, na tle kierunków rozwoju województwa (potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe strony popytowej i podażowej rynku pracy).

Do przygotowania poniższej diagnozy wykorzystano wyniki badań ilościowych popytowej i podażowej strony rynku pracy. Badanie ilościowe przeprowadzono za pomocą metody badawczej PAPI, czyli bezpośredniego wywiadu z respondentami za pomocą ankiety papierowo-elektronicznej, którymi były zarówno osoby uprawnione do szkoleń zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie, jak i pracodawcy z terenu powiatu mławskiego. Metoda ta została wybrana ze względu na wysoką zwrotność ankiet kierowanych do respondentów, możliwość bieżącego monitoringu postępu prowadzonego badania oraz wysokie prawdopodobieństwo uzyskania wiarygodnych wyników. Ankiety wśród osób uprawnionych do szkoleń zostały przeprowadzone w siedzibie tutejszego Urzędu przez doradców klienta indywidualnego w trakcie planowanych wizyt respondentów. Objęły one 140 osób. Wywiady z pracodawcami przeprowadzone zostały w trakcie wizyt przez doradców klienta instytucjonalnego odpowiedzialnych za kontakty z przedsiębiorstwami. Ankieta objęła 91 pracodawców z terenu powiatu mławskiego.

Do opracowania poniższego raportu wykorzystano wewnętrzne i zewnętrzne zasoby danych oraz materiały źródłowe takie jak:

- wewnętrzne zasoby danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie takie jak: ankiety przeprowadzone z osobami bezrobotnymi oraz pracodawcami, rejestr pracodawców krajowych, karty pracodawców krajowych, z którymi współpracuje Urząd Pracy, raporty z Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Informacje sygnałowe dot. zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Barometr zawodów w powiecie mławskim, system informatyczny Syriusz Std, Załącznik 1 i Załącznik 3 do Sprawozdania MPiPS – 01,
- zewnętrzne zasoby danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie: wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, dane statystyczne zamieszczone w Bazie Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Strategia Rozwoju Powiatu Mławskiego na lata 2014-2020, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030, Rejestr Instytucji Szkoleniowych, system REGON. Informacje zawarte na stronie Starostwa Powiatowego w Mławie oraz informacje zawarte na stronie Urzędu Miasta Mława. Wykorzystano również dane ze strony www.polskawliczbach.pl.

Celem niniejszej diagnozy jest zebranie dokładnych danych dotyczących sytuacji osób bezrobotnych w obliczu wymagań jakie stawia dzisiejsza sytuacja ekonomiczna w powiecie mławskim, z określeniem barier uniemożliwiających im powrót na rynek pracy. Realizacja badania pozwoli na wyłonienie właściwych kierunków szkoleń oraz innych działań w zakresie rozwiązywania problemów i likwidowania barier utrudniających, opóźniających lub blokujących znalezienie zatrudnienia. Zebrane informacje pozwolą przygotować plan szkoleń na następny rok kalendarzowy oraz posłużą do tworzenia programów specjalnych i celowego wydatkowania publicznych środków finansowych na usługi i programy rynku pracy w 2019 roku. Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie i zestawienie najważniejszych wyników uzyskanych w toku badania i dokonanych analiz.

1. Podstawowe informacje o powiecie

Powiat mławski położony jest na Nizinie Północnomazowieckiej nad rzeką Mławką w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego. Długość wszystkich granic powiatu wynosi 207,5 km. Od strony południowej powiat mławski graniczy z powiatem płońskim (13 km), od strony południowo – wschodniej z ciechanowskim (57,5 km), od wschodniej z przasnyskim (30,5 km), a od zachodniej z żuromińskim (51,5 km). Łączna długość granic z powiatami województwa mazowieckiego wynosi 152,5 km. Jeśli chodzi o długości granic z powiatami województwa warmińsko – mazurskiego wynoszą one odpowiednio: z powiatem działdowskim 31,5 km, z nidzickim 23,5 km, czyli łącznie 55 km.

Rysunek 1. Położenie powiatu mławskiego

Źródło: www.powiatmlawski.pl

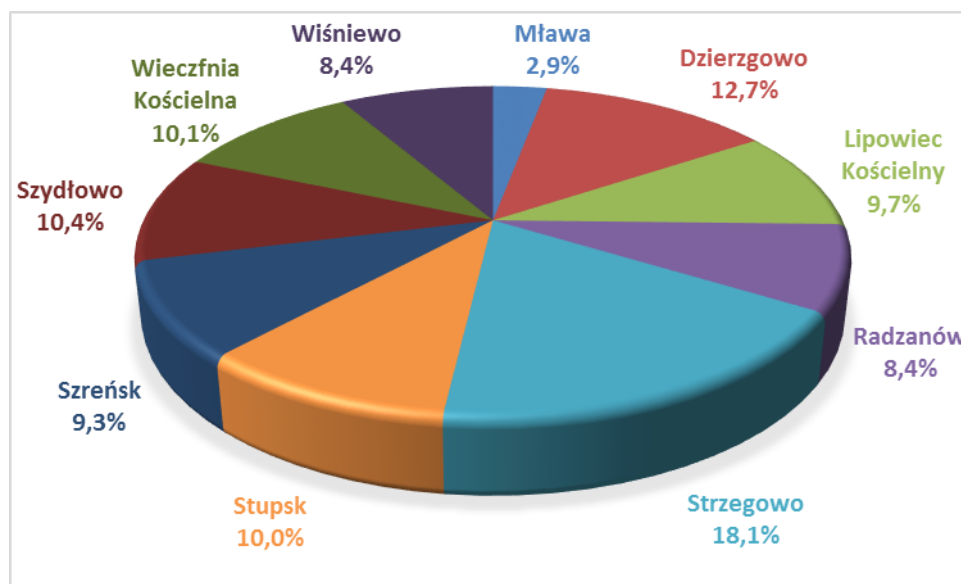
Zasięg terytorialny powiatu to 9 gmin wiejskich: Dzierzgowo, Lipowiec Kościelny, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wieczfnia Kościelna, Wiśniewo i jedna miejska – Mława, która jest stolicą powiatu. Powiat mławski zajmuje powierzchnię geodezyjną 1 182 km². Na koniec grudnia 2017 roku gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła 62 os./km². Największą powierzchnię zajmuje gmina Strzegowo (214,2 km²), a najmniejszą - miasto Mława (34,8 km²). Ogółem, tereny wiejskie zajmują 1 147,20 km², a tereny miejskie – 34,8 km².

Rysunek 2. Podział powiatu mławskiego

Źródło: www.gminy.pl

Wykres 1. Procentowy udział poszczególnych gmin w powierzchni powiatu mławskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z walorów miasta Mława jest korzystny układ komunikacyjny i dobre połączenia z najważniejszymi ośrodkami w kraju. Istotnym czynnikiem jest atrakcyjne usytuowanie zarówno pod względem infrastruktury drogowej, jak i kolejowej. W Mławie działa dworzec autobusowy zlokalizowany w centrum miasta. Fundamentalne znaczenie ma główny szlak kolejowy Warszawa–Gdańsk,

będący częścią magistrali europejskiej E-65 Gdańsk–Wiedeń. przez Mławę przebiegają następujące drogi:

- droga krajowa nr 7, łącząca południe Polski z Pomorzem, prowadząca z Gdańska przez Warszawę do granicy ze Słowacją; droga ta jest częścią międzynarodowej drogi europejskiej E77, prowadzącej przez Słowację do Budapesztu,

- drogi wojewódzkie:

nr 544 Brodnica-Działdowo-Mława-Przasnysz,

nr 563 Rypin-Żuromin-Mława,

nr 615 Mława-Ciechanów,

- drogi powiatowe:

nr 351 Szreńsk-Mława,

nr 303 Turza-Krępa-Lewiczyn-Mława,

nr 312 Mława-Windyki-Wieczfnia,

nr 320 Mława-Dębsk-Dzierzgowo,

nr 352 Turza-Łomia-Mława.

Długość dróg przebiegających przez Mławę wynosi:

- drogi krajowe: 6 km,

- drogi wojewódzkie : 9,3 km,

- drogi powiatowe: 14 km,

- drogi miejskie (gminne): 145,23 km, w tym o nawierzchni bitumicznej 73,74 km, z kostki brukowej 4,40 km, gruntowej 65,15 km, tłuczniowej i betonowej 1,94 km.

Dzięki współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej stopniowo i etapami wszystkie wymienione szlaki komunikacyjne są modernizowane.

W celu rozwiązania problemu ruchu samochodowego w centrum Mławy, we wrześniu 2009 r. wydzielono Strefę Płatnego Parkowania. Ponadto z roku na rok wydzielane są dodatkowe, bezpłatne miejsca postojowe. Co więcej, wraz z budową nowych i przebudową istniejących dróg, wyznaczane są także nowe ścieżki rowerowe. Zmodernizowano także komunikację miejską na terenie całego miasta. Mieszkańcy miasta Mława posiadający Kartę Mławiaka mogą poruszać się komunikacją miejską za darmo.

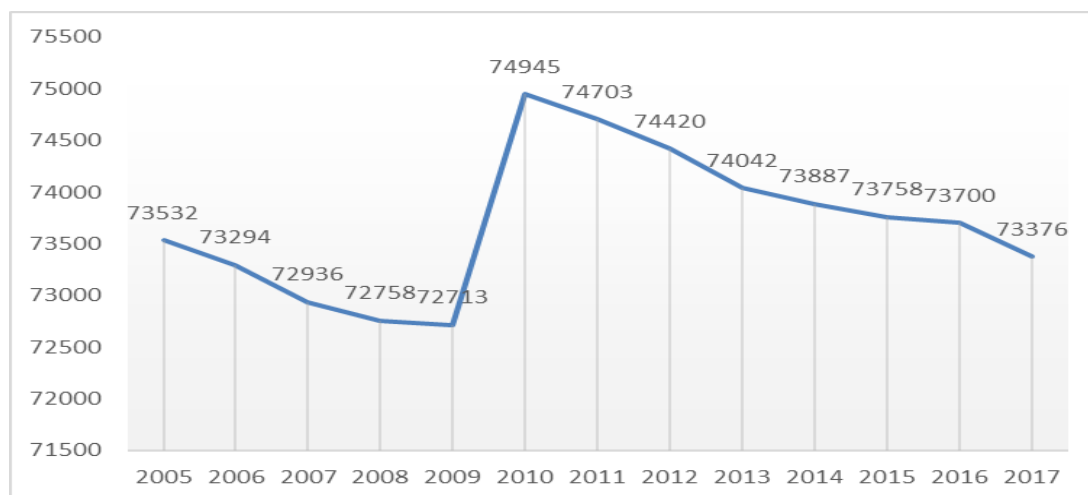

2. Sytuacja demograficzna w powiecie mławskim

Badanie zmian demograficznych prowadzone jest w oparciu o dane zbierane przez Główny Urząd Statystyczny w Banku Danych Lokalnych.

W ostatnim dniu grudnia 2017 roku powiat mławski zamieszkiwało faktycznie 73 376 osób, w tym 35 987 mężczyzn (49%) i 37 389 kobiet (51 %). Spośród ogółu mieszkańców powiatu, większość, tzn. 42 133 osoby zamieszkuje na wsi (57%).

Wykres 2. Liczba ludności w powiecie mławskim w latach 2005 – 2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Jak pokazują dane GUS, liczba ludności od 2010 roku systematycznie spada.

Wykres 3. Procentowy udział liczby ludności w powiecie mławskim w podziale na gminy (stan na koniec 2017 roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w końcu 2017 roku wynosiła 45 632 osoby (62,2%), liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 13 720 osób (18,7%), a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi 14 024 osób (19,1%).

W porównaniu do 2016 roku liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 395 osób, zaś w wieku poprodukcyjnym zwiększyła o 227 osób. Taka sytuacja nie napawa zbyt dużym optymizmem. Ludność w wieku produkcyjnym będzie w coraz większym stopniu obciążona pracą na rzecz pokolenia w wieku poprodukcyjnym.

W 2017 roku (podobnie jak w 2016) na terenie powiatu mławskiego występuje ogólna przewaga liczby zgonów (924) nad liczbą urodzeń żywych (805). W 2016 roku odnotowano 751 zgonów i 745 urodzeń żywych, w 2015 odnotowano 846 zgonów i 713 urodzeń żywych, w 2014 – 834 zgony i 725 urodzenia żywe, a w 2013 – 890 zgonów oraz 712 urodzenia żywe, czyli w badanym 2017 roku odnotowano wzrost liczby zgonów i wzrost liczby urodzeń żywych. W analizowanym okresie wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców jest ujemny i wynosi -1,62 i jest ponad dwukrotnie wyższy niż w 2016 roku (-0,80).

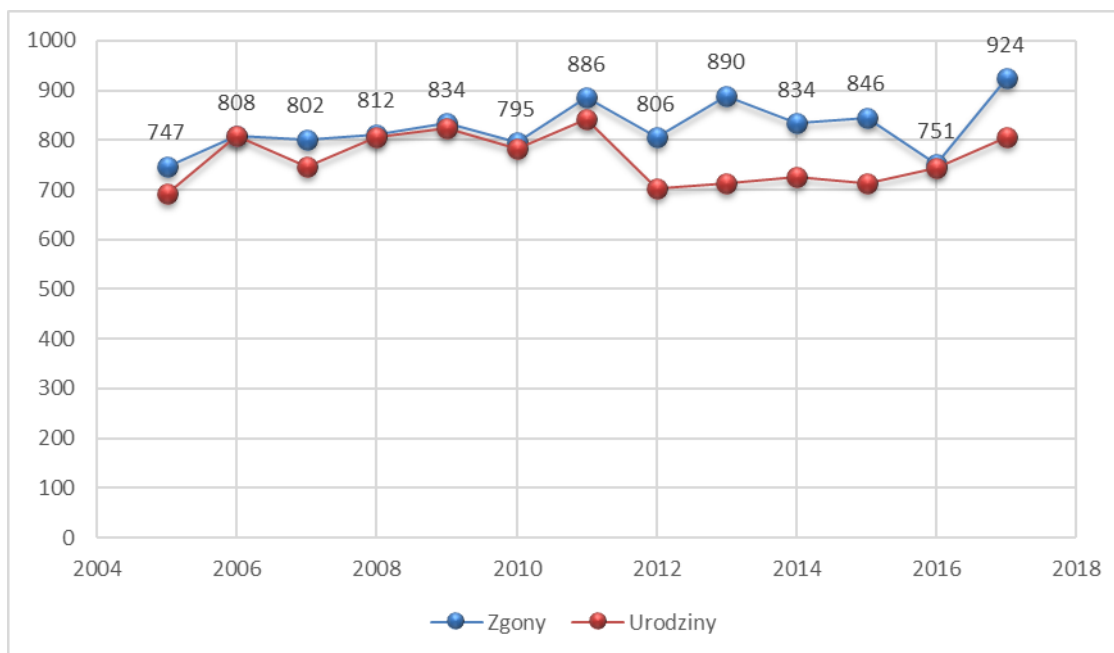
Tabela 1. Ruch naturalny ludności w powiecie mławskim (stan na 31.XII.2017)

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Wskaźnik na 1000 ludności/1000 urodzeń żywych
Urodzenia żywe	805	426	379	10,95
Zgony ogółem	924	494	430	12,57
Zgony niemowląt	5	1	4	6,2
Przyrost naturalny	-119	-68	-51	-1,62

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

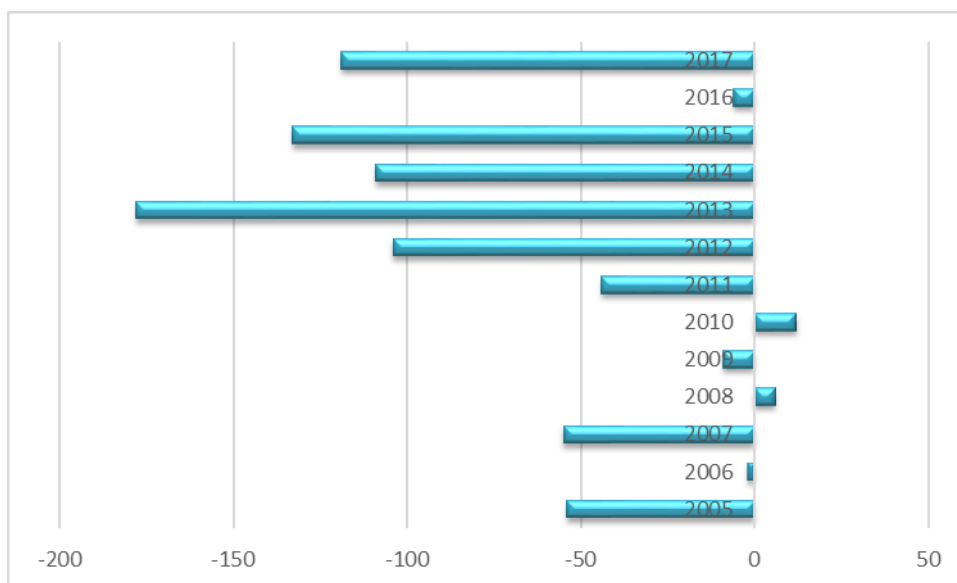
Poniżej zamieszczono zobrazowanie graficzne przedstawiające kształtowanie się liczby urodzeń i zgonów w powiecie mławskim na przestrzeni ostatnich 13 lat.

Wykres 4. Liczba urodzeń i zgonów w powiecie mławskim w latach 2005-2017

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wykres 5. Przyrost naturalny w powiecie mławskim w latach 2005-2017.

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Analizując dane przedstawione na powyższych wykresach wyraźnie widać, że w 2017 roku w powiecie mławskim, podobnie jak w latach ubiegłym, w wyniku przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń, odnotowano ujemny przyrost naturalny (-119). Na przestrzeni ostatnich 13 lat dodatni przyrost naturalny odnotowano w latach 2008 oraz 2010.

Podstawowe dane demograficzne dla poszczególnych gmin w powiecie mławskim za rok 2017 zestawiono w tabeli 2. W badanym okresie dodatni przyrost naturalny odnotowano tylko w gminie Szydłowo – 12. Natomiast w 2016 roku dodatni przyrost naturalny osiągnęły gminy: Mława – 65, Wieczfnia Kościelna – 10 oraz Wiśniewo – 2.

Tabela 2. Dane demograficzne dla gmin powiatu mławskiego za 2016 rok

Gmina	Liczba ludności	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
Mława	31243	334	356	-22
Dzierzgowo	3126	33	45	-12
Lipowiec Kościelny	4845	48	50	-2
Radzanów	3371	35	48	-13
Strzegowo	7616	73	111	-38
Stupsk	4889	60	64	-4
Szeřeńsk	4204	60	63	-3
Szydłowo	4645	65	53	12
Wieczfnia Kościelna	4107	40	62	-22
Wiśniewo	5330	57	72	-15
Powiat	73376	805	924	-119

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Migracja (z łacińskiego *migratio* – wędrówka) jest to przemieszczanie się mieszkańców kraju lub regionu. Natomiast **saldo migracji** jest to różnica między liczbą osób, które napłynęły a liczbą osób, które opuściły dane terytorium w badanym okresie.

Według Banku Danych Lokalnych za 2017 rok saldo migracji wewnętrznych ludności powiatu mławskiego było ujemne i wynosiło minus 214. Podobnie było w latach ubiegłych w 2016 roku minus 43 osoby, w 2015 r. minus 124. Saldo migracji zagranicznej w 2017 roku dodatnie i wynosiło 8. Dodatnie saldo odnotowano również w 2016 roku wyniosło 11. Natomiast w 2015 r. wskaźnik ten był zerowy. Według tych danych, w 2017 roku nastąpiło więcej wymeldowań w ruchu wewnętrznym niż zameldowań. W 2017 roku wymeldowało się 916 osób czyli o 206 więcej niż w 2016 roku natomiast w 2016 roku wymeldowało się 97osób mniej niż 2015 roku. W 2017 roku w powiecie mławskim zameldowało się o 702 osób, czyli o 24 więcej w stosunku do 2016 roku i o 5 mniej niż w 2015 roku. Saldo migracji zagranicznych w 2017 roku wynosiło 8, co oznacza, iż więcej mieszkańców powiatu wraca do kraju (10 osób) niż wyjeżdża (2 osoby) na stałe z Polski. Dodatnie saldo migracji zagranicznych odnotowano również w 2016 roku (14 osób wróciło do kraju a 3 osoby wyjechały).

Przyczyny migracji mogą mieć różny charakter np. ekonomiczny, czy polityczny. Migracje w powiecie mławskim są zarówno wynikiem mobilności edukacyjnej ludności, czyli powodowane są zmianą pobytu w związku z podejmowaniem nauki w szkołach średnich i wyższych. Migracje ludności mogą także wiązać się z poszukiwaniem przez mieszkańców korzystniejszych warunków ekonomicznych, przede wszystkim z poszukiwaniem nowej, lepszej pracy. Jedną z głównych i uniwersalnych przyczyn migracji zarobkowych są różnice między poszczególnymi rynkami w zakresie możliwego do uzyskania dochodu. Kolejną może być także dość wysokie bezrobocie. Zatem brak pracy wpływa pozytywnie na skłonność do opuszczania danego obszaru. Przyczyn migracji można dopatrywać się również w tzw. mobilności małżeńskiej, czyli zmianie miejsca zamieszkania z racji zmiany stanu cywilnego. Można zatem przewidywać, iż obecne tendencje demograficzne związane z migracją ludności w powiecie mławskim są niezmiennie przez kolejne lata.

Stan edukacji

W 2017 roku w powiecie mławskim funkcjonowało 39 szkół podstawowych, 17 gimnazjów, 7 branżowych szkół zawodowych, 4 technika, 10 średnich szkół ogólnokształcących, 14 szkół policealnych, oraz szkoła muzyczna I i II stopnia. W Mławie funkcjonuje Zamiejscowy Wydział Elektroniki, Dziennikarstwa i Technik Multimedialnych, który przynależy do Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie.

Mogłoby się wydawać, że absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, średnich zawodowych oraz policealnych, a więc szkół dających konkretny zawód posiadają kwalifikacje zawodowe. Jednak w myśl art. 2 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za osobę bezrobotną bez kwalifikacji zawodowych uznaje się bezrobotnego, który nie przystąpił do egzaminu lub nie zdał egzaminu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji zawodowych, mimo że ukończył szkołę zawodową lub kurs zawodowy. Osoby, które na przystąpiły bądź nie zdały egzaminu zawodowego są osobami bez kwalifikacji zawodowych.

Ze względu na brak aktualnych danych dotyczących liczby absolwentów szkół w powiecie mławskim w 2018 roku, poniżej zostały przedstawione dane za 2017 rok w porównaniu z rokiem 2016.

W tabeli nr 3 przedstawiono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów, według typów szkoły, w roku poprzedzającym rok sprawozdawczy (2016 r.) oraz w roku sprawozdawczym (stan na koniec maja 2017 roku), w powiecie mławskim. Jak wynika z tabeli zamieszczonej poniżej najwięcej absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy (2016 rok) ukończyło liceum ogólnokształcące – 498 osób, z czego 31 osób figurowało jako absolwenci bezrobotni w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie na koniec grudnia 2016 r., a w maju 2017 roku figurowały już

42 osoby. Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów był wśród zasadniczych szkół zawodowych: w końcu grudnia 2016 roku – 16,10%, zaś w końcu maja 2017 roku – 11,86%.

Najniższy wskaźnik frakcji w końcu grudnia 2016 roku był wśród absolwentów szkół policealnych – 2,87%, zaś w końcu maja 2017 roku – 1,43%. Poniżej definicja wskaźnika frakcji bezrobotnych.

Tabela 3. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2017 roku

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa			14	
szkoła przysposabiająca do pracy			0	
technikum	205	145	13	6,34%
liceum ogólnokształcące	533		18	3,38%
liceum profilowane			9	
liceum uzupełniające			0	
szkoła policealna	262	106	5	1,91%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 4 umieszczono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2017 roku w powiecie mławskim. Tak jak w roku ubiegłym najwięcej absolwentów w 2017 roku ukończyło liceum ogólnokształcące – 533 osoby. Najmniej absolwentów ukończyło technikum – 205 osób.

Na koniec grudnia 2016 najmniejszą grupę bezrobotnych stanowili absolwenci szkół policealnych – 5 osób.

Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych zanotowano wśród absolwentów technikum – 6,34% zaś najniższy, wśród absolwentów szkół policealnych – 1,91%.

Tabela 4. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2017 roku (c.d)

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa			14	
szkoła przysposabiająca do pracy			0	
technikum	205	145	13	6,34%
liceum ogólnokształcące	533		18	3,38%
liceum profilowane			9	
liceum uzupełniające			0	
szkoła policealna	262	106	5	1,91%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 5 umieszczono liczbę absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy (2016 r.) oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły, w końcu grudnia 2016 roku i z końca maja 2017 roku. Jak można zauważyć najwięcej absolwentów ze szkół ponadgimnazjalnych w 2017 roku ukończyło I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Mławie – 163 osoby, z czego 2 osoby figurowały w rejestrze osób bezrobotnych w końcu grudnia 2016 roku, a już w końcu maja 2017 roku 17 osób. Wskaźnik frakcji w końcu grudnia 2016 r. wyniósł 1,23%, natomiast w końcu maja 2017 r. – 10,43%. Następną szkołą ponadgimnazjalną, którą ukończyło najwięcej absolwentów jest II Liceum Ogólnokształcące w Mławie – 107 osób, z czego 8 osób było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w końcu grudnia 2016 r., a 3 osoby w końcu maja 2017 roku. Wskaźnik frakcji w końcu grudnia 2016 r. wyniósł – 7,48%, a na koniec maja 2017 r. – 2,80%.

Tabela 5. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2017 roku

Nazwa szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego
AKADEMICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	0	0	0	1	0,00%	0,00%
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W MŁAWIE	163	0	2	17	1,23%	10,43%
II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	107	0	8	3	7,48%	2,80%
III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	44	0	3	2	6,82%	4,55%
IV LICEUM PROFILOWANE W MŁAWIE	0	0	4	17	0,00%	0,00%
KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	10	0	0	0	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE "ŻAK" DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	42	0	6	5	14,29%	11,90%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	29	0	1	3	3,45%	10,34%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	8	0	2	0	25,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W REGIMINIE	0	0	1	0	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. MARII DĄBROWSKIEJ W ŻUROMINIE	0	0	0	1	0,00%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. PPLK. "TORFA" A. ZAŁĘSKIEGO W STRZEGOWIE	21	0	2	0	9,52%	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	29	0	2	7	6,90%	24,14%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W RADZANOWIE	17	0	2	1	11,76%	5,88%
LXXXVI LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. BATALIONU "ZOŚKA"	0	0	1	0	0,00%	0,00%
MEDYCZNA SZKOŁA POLICEALNA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	84	39	2	1	2,38%	1,19%
NIEPUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA "ŻAK"	58	0	0	0	0,00%	0,00%

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W MŁAWIE	14	0	0	0	0,00%	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II ST. W MŁAWIE	7	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY "ŻAK" W MŁAWIE	12	0	1	0	8,33%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA CENTRUM NAUKI I BIZNESU "ŻAK" W MŁAWIE	25	0	1	0	4,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA INFORMATYKI "ŻAK" W MŁAWIE	5	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA KOSMETYCZNA "ŻAK" W MŁAWIE	8	7	2	1	25,00%	12,50%
POLICEALNA SZKOŁA OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ "ŻAK" W MŁAWIE	12	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA PRAWNO-ADMINISTRACYJNA "ŻAK" W MŁAWIE	11	0	0	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA TEB EDUKACJA	0	0	1	0	0,00%	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	49	40	2	2	4,08%	4,08%
POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE DLA DOROSŁYCH	66	19	1	1	1,52%	1,52%
PUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ADMINISTRACJI "ŻAK" W MŁAWIE	19	0	0	0	0,00%	0,00%
PUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA BHP "ŻAK" W MŁAWIE	0	0	0	0	0,00%	0,00%
SPECJALNA SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY W MŁAWIE	9	0	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM	0	0	1	1	0,00%	0,00%
TECHNIKUM NR 4	0	0	1	1	0,00%	0,00%
TECHNIKUM NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	100	67	1	3	1,00%	3,00%
TECHNIKUM NR2 IM.ANTONINY MROZOWSKIEJ W MŁAWIE	64	46	7	8	10,94%	12,50%
TECHNIKUM NR3 W MŁAWIE	30	30	2	2	6,67%	6,67%
TECHNIKUM NR4 W MŁAWIE	42	42	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM ROLNICZE UZUPEŁNIAJĄCE	0	0	1	0	0,00%	0,00%
TECHNIKUM W GOŁOTCZYŹNIE	0	0	1	1	0,00%	0,00%
ZAOCZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	28	0	0	2	0,00%	7,14%

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	0	0	1	1	0,00%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	21	21	10	10	47,62%	47,62%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR2	18	18	1	0	5,56%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR3 W MŁAWIE	65	36	6	3	9,23%	4,62%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA PPUD "DŹWIGPOL"	7	7	1	0	14,29%	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA W MŁAWIE	7	7	0	0	0,00%	0,00%
ZESPÓŁ SZKÓŁ W WIELISZEWIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W KOMORNICY	0	0	1	0	0,00%	0,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 6 umieszczono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2017 r. W tym czasie najwięcej absolwentów ukończyło I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Mławie – 158 osób, z czego 2 widniały w rejestrze osób bezrobotnych na koniec grudnia 2017 roku. Wskaźnik frakcji wynosił 1,27%. Najwięcej bezrobotnych absolwentów na koniec 2017 roku – 9 osób zarejestrowało się po ukończeniu IV Liceum Profilowanego w Mławie.

Tabela 6. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2017 roku (c.d)

Nazwa szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM,STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W MŁAWIE	158	0	2	1,27%
II LICEUM OGOLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	115	0	0	0,00%
III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	51	0	2	3,92%
IV LICEUM PROFILOWANE W MŁAWIE	0	0	9	0,00%

KATOLICKIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	28	0	0	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	0	0	1	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE "ŻAK" DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	47	0	2	4,26%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	39	0	2	5,13%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH "EDUKATOR" W CIECHANOWIE	0	0	1	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	0	0	0	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM.PPŁK."TORFA"A.ZAŁĘSKIEGO W STRZEGOWIE	15	0	2	13,33%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W BIEŻUNIU	0	0	1	0,00%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W MŁAWIE	21	0	2	9,52%
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W RADZANOWIE	16	0	0	0,00%
MEDYCZNA SZKOŁA POLICEALNA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	39	38	1	2,56%
NIEPUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA "ŻAK"	38	0	0	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I ST. W MŁAWIE	16	0	0	0,00%
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II ST. W MŁAWIE	7	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA CENTRUM NAUKI I BIZNESU "ŻAK" W MŁAWIE	33	11	1	3,03%
POLICEALNA SZKOŁA INFORMATYKI "ŻAK" W MŁAWIE	0	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA KOSMETYCZNA "ŻAK" W MŁAWIE	12	10	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA MEDYCZNA "ŻAK" W MŁAWIE	0	0	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA OPIEKUN W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ "ŻAK" W MŁAWIE	6	4	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA PRAWNO-ADMINISTRACYJNA "ŻAK" W MŁAWIE	5	3	0	0,00%
POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA AKADEMICKIEGO CENTRUM KSZTAŁCENIA PRZY PWSZ	48	23	0	0,00%

POLICEALNA SZKOŁA ZAWODOWA ELITA	0	0	1	0,00%
POLICEALNE STUDIUM ZAWODOWE DLA DOROSŁYCH	52	7	2	3,85%
PUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA ADMINISTRACJI "ŻAK" W MŁAWIE	15	10	0	0,00%
PUBLICZNA POLICEALNA SZKOŁA BHP "ŻAK" W MŁAWIE	14	0	0	0,00%
SPECJALNA SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY W MŁAWIE	0	0	0	0,00%
TECHNIKUM NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	83	45	2	2,41%
TECHNIKUM NR2 IM.ANTONINY MROZOWSKIEJ W MŁAWIE	63	50	7	11,11%
TECHNIKUM NR3 W MŁAWIE	17	11	1	5,88%
TECHNIKUM NR4 W MŁAWIE	42	39	2	4,76%
TECHNIKUM W GOŁOTCZYŹNIE	0	0	1	0,00%
ZAO CZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W MŁAWIE	43	0	3	6,98%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR1 IM.JERZEGO CIESIELSKIEGO W MŁAWIE	0	0	8	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR2	0	0	0	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR3 W MŁAWIE	0	0	5	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA PPUD "DŹWIGPOL"	0	0	0	0,00%
ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA SPECJALNA W MŁAWIE	0	0	1	0,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 7 umieszczono liczbę absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów wg elementarnej grupy zawodów w 2017 roku. Z uwagi na fakt, że tablica z wygenerowanymi danymi jest bardzo obszerna, zamieszczono tylko najważniejsze dane i podzielono na 2 tabele. Jak wynika z tabeli nr 7 największa liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy dotyczy grupy zawodów: Technicy elektronicy i pokrewni – 30 osób, Mechanicy pojazdów samochodowych – 25 osób, Średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych – 25 osób. Na koniec grudnia 2016 roku w rejestrach bezrobotnych widnieli absolwenci w zawodach: Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych (3 osoby), Robotnicy budowlani robot

wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani (3 osoby) oraz Mechanicy pojazdów samochodowych (2 osoby).

Natomiast na koniec grudnia 2016 roku wśród bezrobotnych największą liczbę stanowili Kucharze (91 osób), Średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych (32 osoby) oraz Technicy budownictwa (31 osób). Podobnie sytuacja przedstawiała się na koniec maja 2017 roku. Najwięcej było zarejestrowanych Kucharzy (70 osób), Techników budownictwa (41 osób) oraz Średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych (34 osoby).

Tabela 7. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów wg elementarnej grupy zawodów w 2017 roku

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów**		Liczba bezrobotnych	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego
Asystenci dentystyczni	8	8	1	0	2	1
Fryzjerzy	14	14	0	0	10	7
Kelnerzy	2	2	1	2	29	33
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	8	8		1		1
Kosmetyczki i pokrewni	14	14	1	2	4	6
Kucharze	21	21	1	1	91	70
Mechanicy pojazdów samochodowych	25	25	2	0	30	20
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	7	7				
Pomocniczy personel medyczny	16	16	2	2	4	5
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	10	10	1	1	1	1
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	12	12	1	0	9	6
Pracownicy ochrony osób i mienia	3	3	0	0	1	1
Recepcjoniści hotelowi	13	13	1	1	3	4
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	21	21	3	1	11	7
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	18	18	1	4	24	26
Stolarze meblowi i pokrewni			0	0	12	11

Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	23	23	3	1	6	5
Sztyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni			0	0	1	1
Tapicerzy i pokrewni			0	0	1	1
Technicy budownictwa	17	17	2	1	31	41
Technicy elektronicy i pokrewni	30	30	1	0	4	3
Technicy elektrycy	22	22	1	3	7	8
Technicy farmaceutyczni	13	13	1	1	3	3
Technicy weterynarii	21	21	0		1	
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	18	18	0	0	4	6
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	25	25	1	0	32	34
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	18	18				

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** Wg zawodu wyuczonego.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 8 wskazano elementarne grupy zawodów, w których porównano wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów i bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 roku oraz na koniec maja 2017 roku. Poniższa tabela jest uzupełnieniem do tabeli nr 7. Najwyższy wskaźnik bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów na koniec grudnia 2016 roku dotyczył grup: Kelnerzy (50%), Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani (14,29%) oraz Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych (13,04%). Natomiast na koniec maja 2017 roku dominowały następujące grupy zawodów: Kelnerzy (100%), Sprzedawcy sklepowi/ekspedienci (22,22%) oraz Kosmetyczki i pokrewni (14,29%).

Porównując wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów do ogółu bezrobotnych zauważamy, iż na koniec grudnia 2016 roku dominowały następujące grupy zawodów: Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani (100%), Asystenci dentystyczni (50%), Pomocniczy personel medyczny (50%) oraz Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych (50%). Na koniec maja 2017 roku według tego wskaźnika dominowały grupy zawodów: Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani (100%), Konsultanci i inni pracownicy biur podróży (100%) oraz Pomocniczy personel medyczny (40%).

Tabela 8. Wskaźnik frakcji absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów wg elementarnej grupy zawodów w 2017 roku

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych	
	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
Asystenci dentyści	12,50%	0,00%	50,00%	0,00%
Fryzjerzy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kelnerzy	50,00%	100,00%	3,45%	6,06%
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży		12,50%		100,00%
Kosmetyczki i pokrewni	7,14%	14,29%	25,00%	33,33%
Kucharze	4,76%	4,76%	1,10%	1,43%
Mechanicy pojazdów samochodowych	8,00%	0,00%	6,67%	0,00%
Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne				
Pomocniczy personel medyczny	12,50%	12,50%	50,00%	40,00%
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	10,00%	10,00%	100,00%	100,00%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	8,33%	0,00%	11,11%	0,00%
Pracownicy ochrony osób i mienia	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Recepcjoniści hotelowi	7,69%	7,69%	33,33%	25,00%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	14,29%	4,76%	27,27%	14,29%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	5,56%	22,22%	4,17%	15,38%
Stolarze meblowi i pokrewni			0,00%	0,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	13,04%	4,35%	50,00%	20,00%
Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni			0,00%	0,00%
Tapicerzy i pokrewni			0,00%	0,00%
Technicy budownictwa	11,76%	5,88%	6,45%	2,44%
Technicy elektronicy i pokrewni	3,33%	0,00%	25,00%	0,00%
Technicy elektrycy	4,55%	13,64%	14,29%	37,50%
Technicy farmaceutyczni	7,69%	7,69%	33,33%	33,33%

Technicy weterynarii	0,00%		0,00%	
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	4,00%	0,00%	3,13%	0,00%
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany				

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** Wg zawodu wyuczonego.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

W tabeli nr 9 umieszczono liczbę absolwentów, którzy ukończyli szkołę w roku sprawozdawczym – 2017 oraz bezrobotnych według elementarnej grupy zawodów. Najwięcej absolwentów odnotowano w zawodach: Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych (24 osoby), Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani (21 osób) oraz Technicy farmaceutyczni (20 osób). Na koniec grudnia 2017 roku większość osób w ww. grupach zawodowych znalazła zatrudnienie. Natomiast wśród bezrobotnych na koniec grudnia 2017 roku dominowali Technicy budownictwa (40 osób), Średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych (28 osób) oraz kelnerzy (27 osób). Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów na koniec grudnia 2017 roku był największy w grupach zawodów: Konsultanci i inni pracownicy biur podróży (33,33%), Technicy budownictwa (33,33%) oraz Technicy elektrycy (33,33%). Natomiast wśród bezrobotnych wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wynosił 100% dla Techników weterynarii oraz Konsultantów i innych pracowników biur podróży.

Tabela 9. Liczba absolwentów którzy ukończyli szkołę w roku sprawozdawczym – 2017 oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów (cd.)

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów**	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
Asystenci dentystyczni	10	10	0	0		
Kelnerzy	10	10	2	27	20,00%	7,41%
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	6	6	2	2	33,33%	100,00%
Kosmetyczki i pokrewni	12	12	0	6	0,00%	0,00%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	6	6	0	0		

Pomocniczy personel medyczny	7	7	0	3	0,00%	0,00%
Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani	21	21	2	3	9,52%	66,67%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	10	10	0	6	0,00%	0,00%
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	4	4	0	0		
Pracownicy ochrony osób i mienia	1	1	0	0		
Pracownicy usług domowych	8	8	0	1	0,00%	0,00%
Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	4	4	0	1	0,00%	0,00%
Recepcjoniści hotelowi	10	10	2	5	20,00%	40,00%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	19	19	4	26	21,05%	15,38%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	24	24	0	3	0,00%	0,00%
Technicy budownictwa	6	6	2	40	33,33%	5,00%
Technicy elektronicy i pokrewni	11	11	0	0		
Technicy elektrycy	3	3	1	2	33,33%	50,00%
Technicy farmaceutyczni	20	20	0	2	0,00%	0,00%
Technicy weterynarii	15	15	1	1	6,67%	100,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	12	12	0	5	0,00%	0,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	20	20	2	28	10,00%	7,14%

Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	8	8	0	0		
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	4	4	0	10	0,00%	0,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** Wg zawodu wyuczonego.

Źródło: dane z programu Syriusz Std

Powszechnym trendem edukacyjnym jest dążenie do uzyskania możliwie, jak najwyższego wykształcenia, niezależnie od faktu, że dość często kierunek tegoż kształcenia nie jest dostosowany do potrzeb na lokalnym rynku pracy, w szczególności do tych zgłaszanych przez pracodawców. Co więcej, tendencji tej towarzyszy częstszy wybór liceów ogólnokształcących, które nie dają zawodu wyuczonego, a więc nie wyposażają absolwentów w konkretne umiejętności zawodowe. W tej sytuacji szczególną rolę odgrywają właśnie Urzędy Pracy, które oferując szeroki wachlarz usług i instrumentów rynku pracy m.in. staży oraz szkoleń absolwentom tzw. „ogólniaków”. Mogą też istotnie wpływać na uzyskanie przez nich praktycznych kwalifikacji, a w konsekwencji podjęcie zatrudnienia.

Charakterystyka poziomu wykształcenia ludności w powiecie mławskim została dokonana na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011. Niestety brak jest aktualnych danych dotyczących wykształcenia.

Tabela 10. Struktura wykształcenia ludności w powiecie mławskim (2011)

Poziom wykształcenia	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	7207	2815	4392
Policealne	1282	364	918
Średnie (łącznie zawodowe i ogólnokształcące)	18 218	7965	10 253
Średnie zawodowe	11 675	5541	6134
Średnie ogólnokształcące	6543	2424	4119
Zasadnicze zawodowe	15 728	10 035	5693
Gimnazjalne	3974	2203	1771
Podstawowe ukończone	14 886	6844	8042
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	1660	600	1060

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS: Narodowy Spis Powszechny 2011

Analizując powyższe dane najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim (18 218 osób). Niepokojący jest fakt, że łącznie osób, które posiadają wykształcenie gimnazjalne i poniżej jest 20 520, co stanowi blisko 33% ogółu wszystkich osób. Wśród mężczyzn przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast wśród kobiet ze średnim.

Poza ofertą edukacyjną na uwagę zasługuje również oferta szkoleniowa instytucji posiadających wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Na koniec 2018 roku na terenie powiatu mławskiego działało 14 takich instytucji, czyli o 7 mniej niż w 2017 roku (21 instytucji). W końcu 2016 roku funkcjonowało 19 instytucji. W 2017 roku większość z nich zlokalizowanych jest w mieście Mława. Tylko 2 jednostki posiadają swoje siedziby w innych miejscowościach powiatu. Podobnie, jak w latach ubiegłych, część instytucji szkoleniowych prowadzi działalność związaną ze szkoleniem kierowców. Taki stan oznacza, iż na terenie powiatu mławskiego nadal występuje zapotrzebowanie na zdobywanie lub uzupełnianie kwalifikacji w zawodzie kierowcy. Pozostałe instytucje dostosowują swoją ofertę do aktualnego zapotrzebowania na kierunki szkoleń. Przedstawiona poniżej tabela 11 zawiera wykaz instytucji szkoleniowych działającymi na terenie powiatu mławskiego, posiadających wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych.

Tabela 11. Lista instytucji na terenie powiatu mławskiego w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych (stan na 31.12.2017)

L.p.	Nazwa instytucji	Numer w rejestrze	Data wpisu	Miejscowość siedziby
1.	Centrum Języków Obcych Anna Maria Lis-Dzięgielewska	2.14/00392/2013	2013-12-02	Mława
2.	COOLMAR MARIA MARLEGA	2.14/00153/2013	2013-04-26	Mława
3.	Dzikowski Grzegorz Centrum Edukacji Doradztwa i Rozwoju "CEDR"	2.14/00162/2008	2008-05-12	Mława
4.	Giżyński Paweł Bud-Pol Usługi Ogólnobudowlane	2.14/00393/2013	2013-12-04	Mława
5.	Krokowski Dariusz Piotr Europejskie Centrum Edukacyjne "College"	2.14/00081/2005	2005-01-28	Mława
6.	Liga Obrony Kraju	2.14/00042/2004	2004-12-22	Mława
7.	Manista Kazimierz "Nauka-Organizacja i Technika"	2.14/00012/2005	2005-01-10	Mława
8.	Ogólnopolskie Centrum Techniki Jazdy s.c.	2.14/00197/2011	2011-07-18	Mława

9.	Pracownia Rozwoju "INKUBATOR" Hanna Kuczkowska	2.14/00240/2008	2008-07-17	Mława
10.	PRĄTNICKI ANDRZEJ Ośrodek Szkolenia Kandydatów na Kierowców "ZAKRĘT", ITD Szkolenia	2.14/00077/2008	2008-02-25	Mława
11.	Tomasz Zakrzewski OSD SPAW-CERT	2.14/00200/2015	2015-04-20	Mława
12.	Towarzystwo Rozwoju Gminy Strzegowo	2.14/00232/2005	2005-03-17	Strzegowo
13.	MIKUCIŃSKI MARIUSZ OSK CARGO MAX	2.14/00293/2010	2010-07-21	Zdroje
14.	Ogólnopolskie Centrum Techniki Jazdy Anna Goszczycka, Sylwia Wyszyńska Spółka cywilna	2.14/00021/2018	2018-01-26	Mława

Źródło: www.ris.praca.gov.pl

3. Sytuacja ekonomiczna w powiecie mławskim

3.1. Przedsiębiorczość i gospodarka

O zapotrzebowaniu na kwalifikacje i umiejętności na lokalnym rynku pracy nie można się wypowiadać w oderwaniu od obrazu gospodarki i przedsiębiorczości w powiecie mławskim. Zgodnie z danymi statystycznymi pochodzącymi z Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarczych REGON, według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku na terenie powiatu mławskiego było zarejestrowanych 5363 podmioty gospodarcze.

Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych na terenie powiatu tj.– 5123 działa w sektorze prywatnym. W powiecie mławskim sektor publiczny stanowi 196 jednostek. Na terenie powiatu najwięcej podmiotów gospodarczych 57,4% działa w Mławie. Najliczniejsza grupa to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników - jest ich 4992 (podmioty jednoosobowe 80.5%). Firmy zatrudniające od 10 do 49 osób- 210 podmiotów. Zakładów zatrudniających powyżej 48 pracowników jest 49, w tym 6 zatrudniających ponad 250 osób:

- LG Electronics Mława Sp. z o.o. - 1681 osób,
- Wipasz S.A. Zakład Drobiarski w Mławie - 1249 osób,
- SP ZOZ w Mławie - 504 osoby,
- DONG YANG Sp. z o.o. - 305 osoby,

- Heesung Electronics - 260 osób.
- Curtis Development Sp. z o. o. w W-e Dz. Przet.Tw. w Krzywonosi - 360 osób.
- Pantos Logistics Sp. z o.o.

Wśród zatrudniających niewiele mniej pracowników są 3 firmy:

- PEKLIMAR S.A.- 231 osób - zakład w Uniszkach Cegielni (łącznie 542 osoby poza powiatem mławskim),
- Fine Altech Mława Sp. z o.o. - 215 osób,

Na lokalnym rynku pracy największymi pracodawcami są zakłady produkcyjne z branży elektronicznej, w których występuje wiele czynników wpływających na fluktuację personelu. Warto zaznaczyć, że liczba osób zatrudnionych w tych zakładach od dłuższego czasu utrzymuje się na podobnym poziomie. Obecnie zatrudnionych jest tam ok. 3530 osób. Firmy te regularnie zgłaszają zapotrzebowanie na pracowników produkcji oraz pracowników magazynowych w okresach wzmożonej produkcji.

Kolejną dominującą branżą w powiecie mławskim jest przetwórstwo rolno-spożywcze. Obecnie w branży tej zatrudnionych jest ok. 2100 osób. Największe firmy to: Wipasz S.A. Zakład Drobiarski w Mławie, Peklimar S.A. Uniszki Cegielnia, Zakład Przetwórczy Rolno-Spożywczy, Ubojnia Drobiu Sp. J. w Uniszkach Cegielni, Zakład Mięсны J. Czaplicki w Mławie, Zakład Przetwórstwa Rolnego Dunaj Sp. z o.o., Zakład Mięсны w Strzegowie Sp. J., Zakłady Mięсны „Czaplicki” Sp. z o.o. O ile w branży elektronicznej stan zatrudnienia jest raczej ustabilizowany i do przewidzenia jest sezonowe zapotrzebowanie na nowych pracowników, to branża rolno-spożywcza wydaje się być bardziej chłonna na osoby chętne do pracy. Jednak zauważalny jest coraz większy problem z pozyskaniem nowych pracowników w zawodach typowo związanych z przetwórstwem mięsa i pracowników produkcji.

Trzecią co do wielkości branżą na terenie powiatu jest branża budowlana, w której działa 747 firm. W większości przypadków są to jednoosobowe działalności ukierunkowane na wykonywanie prac remontowo-budowlanych. Należy jednak podkreślić, iż zapotrzebowanie na pracowników budowlanych z roku na rok jest coraz większe ze względu na działania lokalnych deweloperów, którzy harmonogram prac budowlanych ustalają z 2-letnim wyprzedzeniem.

Dla zapewnienia płynności produkcji i świadczonych usług, a co za tym idzie z zapotrzebowaniem na pracowników, firmy zdecydowały się na zapewnianie stanowisk pracy cudzoziemcami, których np. w branży elektronicznej na koniec 2018 roku pracowało około 1000, zaś w branży rolno-spożywczej około 600 osób.

Chcąc zminimalizować to zjawisko i zapewnić miejsca pracy mieszkańcom powiatu realizowaliśmy zgłaszane oferty pracy poprzez organizację giełd pracy, spotkań naborowych oraz organizację szkoleń zawodowych pod konkretne potrzeby firm, np. sprzedawca dla firmy Dino Polska czy Desmin sp. z o.o.; operator wózka widłowego dla firm LG Electronics i Pantos Logistics oraz

operator sprzętu ciężkiego dla firmy Strabag S.A, która w 2019 roku rozpoczyna kolejny etap modernizacji trasy S7.

Na terenie powiatu mławskiego znacznie rozwija się branża handlowa oraz powstają nowe inwestycje realizowane właśnie na potrzeby usług handlowych. W grudniu 2017 roku na Mławy powstał pierwszy sklep sieci polskich marketów „Dino Polska”. W 2019 roku w całym powiecie mławskim ma powstać kolejnych 5 sklepów tej sieci. W marcu 2019 roku planowane jest otwarcie „Bricomarche”.

Pomimo coraz większych trudności z pozyskiwaniem wykwalifikowanych pracowników, które dotyczą już praktycznie każdej branży gospodarki, na terenie naszego powiatu sfera przedsiębiorczości jest ustabilizowana z niewielkim wzrostem. Przykładem tego może być chociażby ogólna liczba podmiotów gospodarczych, która utrzymuje się na podobnym poziomie od 2 lat, oraz wspomniany rozwój branży handlowej. Nie występuje więc tendencja do zamykania małych firm.

Główną przyczynę bezrobocia w powiecie mławskim stanowi niedopasowanie podaży pracy do jej popytu. Pracodawcy posiadają zwykle sprecyzowane wymagania dotyczące wykształcenia, posiadanych uprawnień, kierunku studiów, czy kompetencji językowych potencjalnych pracowników. Część z tych wymagań nie pokrywa się jednak z tym, co mogą zaoferować osoby poszukujące zatrudnienia i zarejestrowane w tutejszym Urzędzie Pracy.

3.2 Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna w znacznym stopniu może przyczynić się do rozwoju gmin i powiatów. Najlepszym tego przykładem są podmioty ekonomii społecznej – aktywizujące mieszkańców, umożliwiając im powrót na rynek pracy, świadczące usługi w zawodach, które na otwartym rynku pracy nie miałyby szans rozwoju. W rozwoju ekonomii społecznej czynnik finansowy jest ważny, ale najważniejsze jest zaangażowanie społeczne na rzecz dobra wspólnego. To podmioty ekonomii społecznej pozwalają się swoim członkom aktywizować, rozwijać, umożliwiają rozwój reintegracji społecznej.

Ekonomia społeczna swoje działania koncentruje na osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych i izolowanych. Procesem reintegracji społecznej i zawodowej zajmują się podmioty ekonomii społecznej takie jak spółdzielnie socjalne, centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, kluby integracji oraz organizacje pozarządowe. Są to bowiem instytucje, dla których najistotniejsze jest działanie na rzecz swoich podopiecznych w celu ich powrotu na rynek pracy. Mają więc one misję społeczną, którą przedkładają nad zysk. Podmioty ekonomii społecznej działają w tych sferach, które są zaniedbywane przez państwo i inne podmioty gospodarcze.

Podmiotem ekonomii społecznej jest m. in. spółdzielnia socjalna, której przedmiotem działalności jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Spółdzielnia może też prowadzić działalność

społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną. Może być założona przez osoby należące do grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przez osoby prawne – organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, kościelne osoby prawne.

Powiatowy Urząd Pracy w Mławie podjął szereg działań zmierzających do powstania spółdzielni socjalnych na terenie powiatu mławskiego. Jednym ze sposobów promocji ekonomii społecznej były organizowane przez tut. Urząd Pracy konferencje. Pierwsza z nich odbyła się w listopadzie 2014 r. pt. „Spółdzielnia socjalna jako skuteczny instrument aktywizacji społeczno – zawodowej osób długotrwale bezrobotnych”. Celem konferencji było upowszechnianie idei spółdzielni socjalnych, jako narzędzi aktywizacji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych oraz dostarczenie wiedzy i praktycznych przykładów z zakresu funkcjonowania spółdzielni socjalnych. W dniu 10 lipca 2015 roku w Sali Konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Mławie odbyła się kolejna konferencja pt. „Ekonomia społeczna sposobem na rozwój regionu” zorganizowana przez Starostę Powiatu Mławskiego oraz Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie. Konferencja była również wydarzeniem podsumowującym i upowszechniającym rezultaty projektu mobilności „Kształcenie i szkolenie osób bezrobotnych przez służby zatrudnienia oraz instytucje szkoleniowe z uwzględnieniem zagadnień ekonomii społecznej” finansowanym przez Komisję Europejską w ramach Programu ERASMUS+ Akcja 1 – Mobilność edukacyjna.

W lipcu 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie odbyły się warsztaty dla osób bezrobotnych zainteresowanych założeniem spółdzielni socjalnych. Efektem warsztatów było wyłonienie dwóch grup inicjatywnych pragnących uruchomić dzięki wsparciu finansowemu Urzędu spółdzielni socjalnych. Rezultaty projektu i działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej zostały zaprezentowane 22 lutego 2016 r podczas konferencji promującej ekonomię społeczną oraz powstałe w 2015 roku mławskie spółdzielnie socjalne. W 2017 roku podejmowane zostały działania promujące tworzenie spółdzielni socjalnych. Poprzez organizowane spotkania osób bezrobotnych z członkami spółdzielni już działających promowane było tworzenie kolejnych spółdzielni socjalnych. W ramach promocji programu organizowane przez doradców zawodowych PUP spotkania grupowe łącznie z ok. 600 osobami pozwoliły na zrealizowanie zamierzonych celów

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w dniach 15 czerwca 2016 roku oraz 06 czerwca 2017 roku zorganizowało II i III „Mazowieckie Spotkania z Ekonomią Społeczną”. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie znalazł się w gronie instytucji z całego województwa wyróżnionych w zakresie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, wspieranie już istniejących oraz promocję ekonomii społecznej w powiecie.

W dniu 13 września 2017 roku odbyło się spotkanie z pracownikami Ośrodków Pomocy Społecznej mające na celu wypracowanie wspólnych rozwiązań prowadzących do wzrostu aktywizacji zawodowej, szczególnie na terenach wiejskich. Jednym z tematów poruszanych w trakcie spotkania było przedstawienie propozycji wspólnych działań Urzędu Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej

służące promocji idei ekonomii społecznej i tworzeniu kolejnych spółdzielni socjalnych (dla grupy wspólnych klientów).

Dzięki naszej inicjatywie i zrealizowanym działaniom na terenie powiatu mławskiego w sumie powstało 6 spółdzielni socjalnych osób fizycznych (po 2 w 2015, 2016 i 2017 roku), w których zatrudnienie znalazło 31 osób. Są to spółdzielnie wielobranżowe i zajmują się opieką nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi, usługami rehabilitacyjnymi, usługami sprzątającymi oraz pracami wykończeniowymi. Są to:

- Spółdzielnia Socjalna „Razem”;
- „Inkluzywna” Spółdzielnia Socjalna;
- Spółdzielnia Socjalna Pefekt-Socjal;
- Spółdzielnia Socjalna „Bus-Kom”;
- Spółdzielnia Socjalna Clean Bud;
- Spółdzielnia Socjalna Pomocna Dłóń.

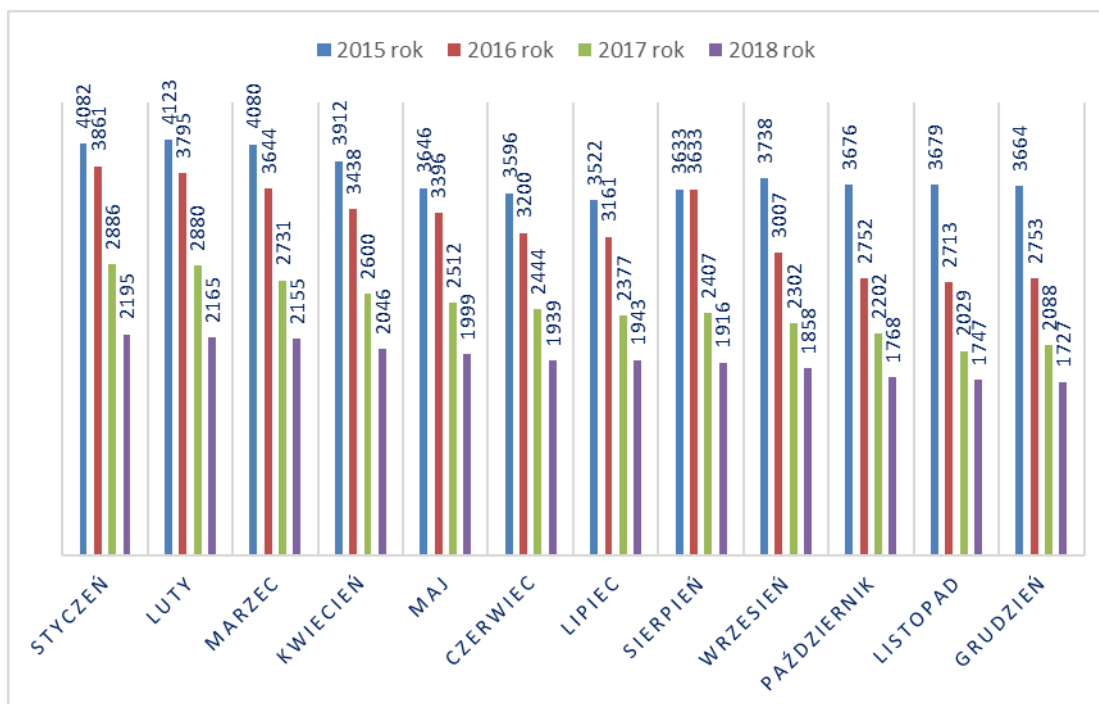
Analiza lokalnego rynku pracy wykazała, że dalszy rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu mławskiego może stanowić odpowiedź na coraz trudniejszy proces aktywizacji zawodowej osób m.in. długotrwale bezrobotnych, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Dlatego też w 2019 roku planujemy powstanie spółdzielni socjalnych osób prawnych oraz zainicjowanie powstania Centrum Integracji Społecznej, które będzie pomagało osobom wykluczonym społecznie w powrocie na rynek pracy.

3.3 Bezrobocie w powiecie mławskim

Według danych statystycznych tutejszego Urzędu liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec grudnia 2018 roku wynosiła 1727 osób, w tym 1026 kobiet.

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2015 – 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Mławie

Powyższe dane przedstawione na wykresie 6 jednoznacznie pokazują spadek liczby osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach roku 2018 roku podobnie jak w latach ubiegłych. Największą liczbę bezrobotnych zarówno w analizowanym roku, jak i w poprzednich można zaobserwować w miesiącach typowo zimowych, czyli w styczniu, lutym i marcu (do wzrostu liczby bezrobotnych przyczynił się niewątpliwie okresowy spadek zapotrzebowania na prace sezonowe oraz prace wymagające dobrej pogody).

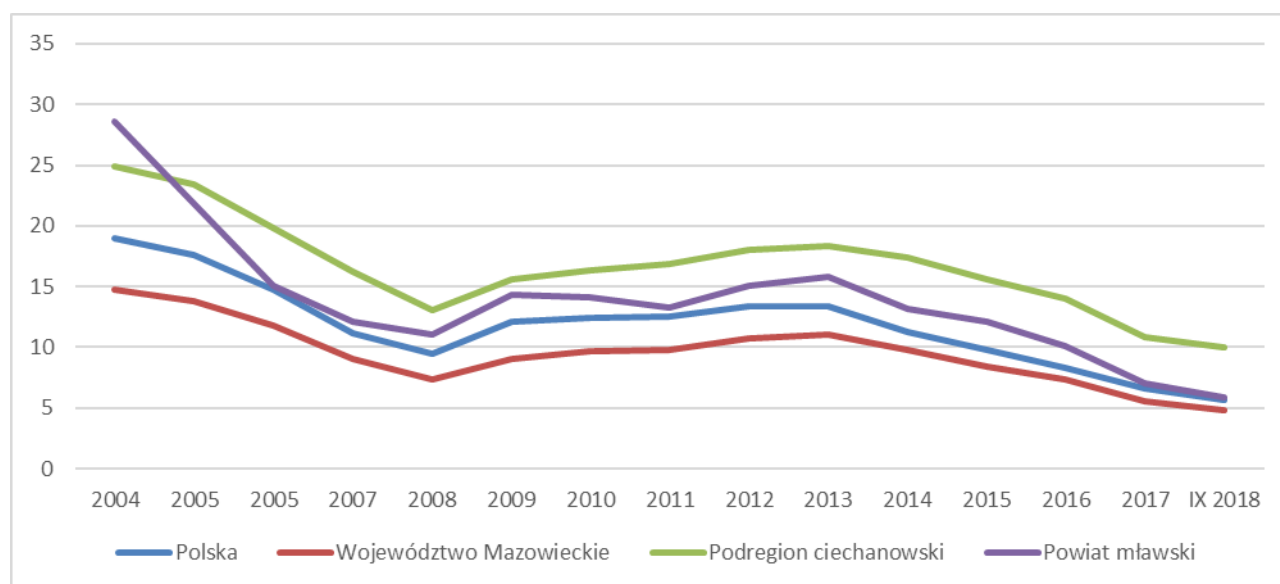
Analiza wielkości stopy bezrobocia rejestrowanego na przestrzeni lat 2004 – 2018 pozwala stwierdzić, że wielkość ta ulega ciągłemu zmniejszeniu. W 2004 roku wskaźnik ten wynosił 28,6%. Od 2014 roku stopa bezrobocia ciągle maleje. Na koniec listopada 2018 roku wynosiła 5,9% i była porównywalna z krajową, która wynosiła w tym czasie 5,7%. W tym samym okresie stopa bezrobocia w województwie mazowieckim wyniosła 4,8%. Należy równocześnie zaznaczyć, iż w podregionie ciechanowskim do którego należy nasz powiat współczynnik ten wynosił 10%.

Tabela 12. Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa i Polski w latach 2004 - IX 2018

Terytorium	2004	2005	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	IX 2018
Polska	19	17,6	14,8	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	11,3	9,8	8,3	6,6	5,7
Województwo Mazowieckie	14,7	13,8	11,8	9	7,3	9	9,7	9,8	10,7	11,1	9,8	8,4	7,4	5,6	4,8
Podregion ciechanowski	24,9	23,4	19,8	16,2	13,1	15,6	16,3	16,9	18	18,3	17,4	15,6	14	10,8	10
Powiat mławski	28,6	21,8	15,1	12,1	11,1	14,3	14,1	13,3	15,1	15,8	13,2	12,1	10,1	7	5,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 7. Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa mazowieckiego i Polski w latach 2004-2018

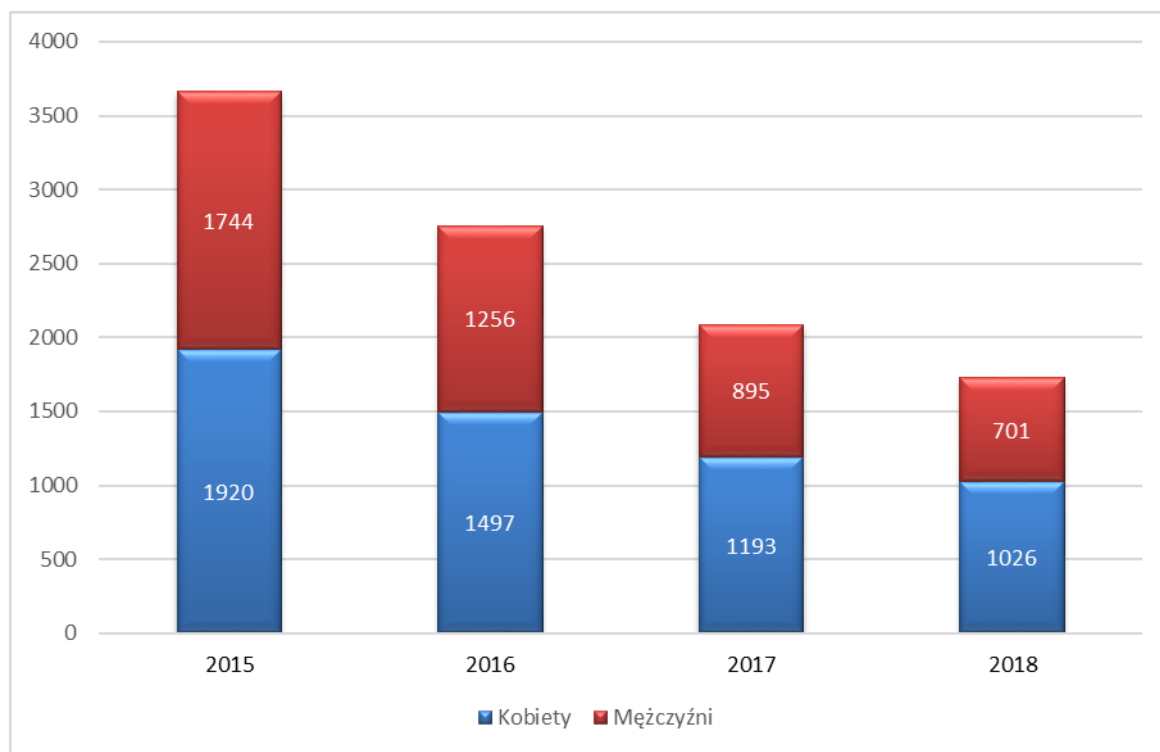
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przedstawiona na wykresie 7 stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mławskim, na przestrzeni ostatnich lat uległa znacznym zmianom. W latach 2004-2008 wykazywała ona tendencję spadkową. Zmianę przyniósł rok 2009, kiedy to stopa bezrobocia wzrosła z 11,1% do 14,3%, czyli o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego. W latach 2010 i 2011 stopa bezrobocia utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W latach 2012 i 2013 wzrosła do 15,1% i 15,8%. Od roku 2014 systematycznie spada. Wszelkie zmiany na rynku pracy w powiecie mławskim związane są z dużą rotacją zatrudnienia jaka odbywa się w firmach branży elektronicznej. Na uwagę zasługuje także stale zwiększająca się liczba pracowników zatrudnionych w sektorze przetwórstwa mięsa. Są to główni pracodawcy z terenu Mławy, w związku z czym zmiany poziomu zatrudnienia w największych firmach, są niemal natychmiast odczuwalne na lokalnym rynku pracy.

Struktura bezrobocia ze względu na płeć

Analiza sytuacji bezrobotnych kobiet i mężczyzn została przedstawiona na wykresie 9. W końcu 2018 roku podobnie jak w latach 2015-2017 wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominują kobiety – 1026 kobiet. W stosunku do końca 2017 roku liczba zarejestrowanych kobiet zmniejszyła się o 167.

Wykres 8. Struktura bezrobocia ze względu na płeć w latach 2015 – 2018

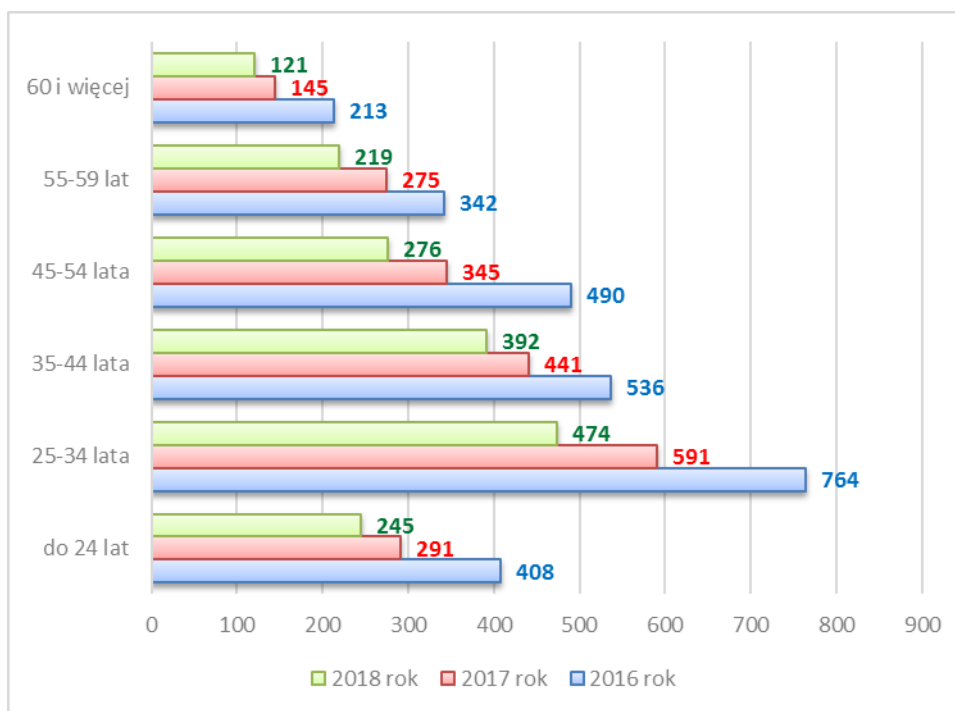
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura bezrobocia ze względu na wiek

Wśród 1727 osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2018 roku w powiecie mławskim, najliczniejszą grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 lat (474 osoby, czyli 27,44% ogółu zarejestrowanych). Najmniej osób bezrobotnych znajduje się w przedziale wiekowym 60 lat i więcej – 121 osób. Struktura wiekowa bezrobotnych przedstawiała się podobnie w latach 2017 i 2016.

Warto też zwrócić uwagę na fakt, iż z roku na rok wzrasta odsetek bezrobotnych, którzy ukończyli 34 lata. W końcu 2018 roku ta grupa wiekowa stanowiła ponad 58% ogółu zarejestrowanych, w 2017 roku – 57,7% zaś w 2016 roku – 57,4%.

Wykres 9. Struktura bezrobocia ze względu na wiek w latach 2016 – 2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Od wielu lat kładzie się zwiększony nacisk na aktywizację zawodową osób do 30 roku życia i po 50 roku, którzy należą do grupy szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ta sytuacja spowodowała, iż bezrobotni, którzy ukończyli 30 rok życia a nie ukończyli jeszcze 50 lat aktualnie znajdują się w gorszej sytuacji niż osoby z grup faworyzowanych. Pracodawcy mając możliwość korzystania z różnego rodzaju wsparcia chętniej zatrudniają osoby młode czy po 50 roku życia.

Na koniec 2018 roku w rejestrach bezrobotnych w **grupie wiekowej 30-50 lat znajdowało się 779 osób, co stanowi ponad 45,1% ogółu zarejestrowanych.** W tej grupie kobiety stanowią ponad 66,23% (516 kobiet). Wśród bezrobotnych, którzy ukończyli 30 rok życia i nie mają jeszcze 50 lat najczęściej osób posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 218 osób, zasadnicze zawodowe – 187 osób oraz policealne i średnie zawodowe 180 osób. Prawie 44% osób w wieku 30-50 lat mieszka na wsi (413 osób). Analizując staż pracy jaki posiadają osoby w wieku 30-50 lat zauważamy, iż najczęściej jest bezrobotnych, którzy przepracowali od 1 do 5 lat (222 osoby) oraz od 5 do 10 lat (196 osób). Dużą grupę stanowią osoby bez stażu zawodowego (90 bezrobotnych) oraz osoby posiadające maksymalnie roczne doświadczenie zawodowe (115 bezrobotnych). Prawie 34% osób w tej grupie wiekowej to bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy.

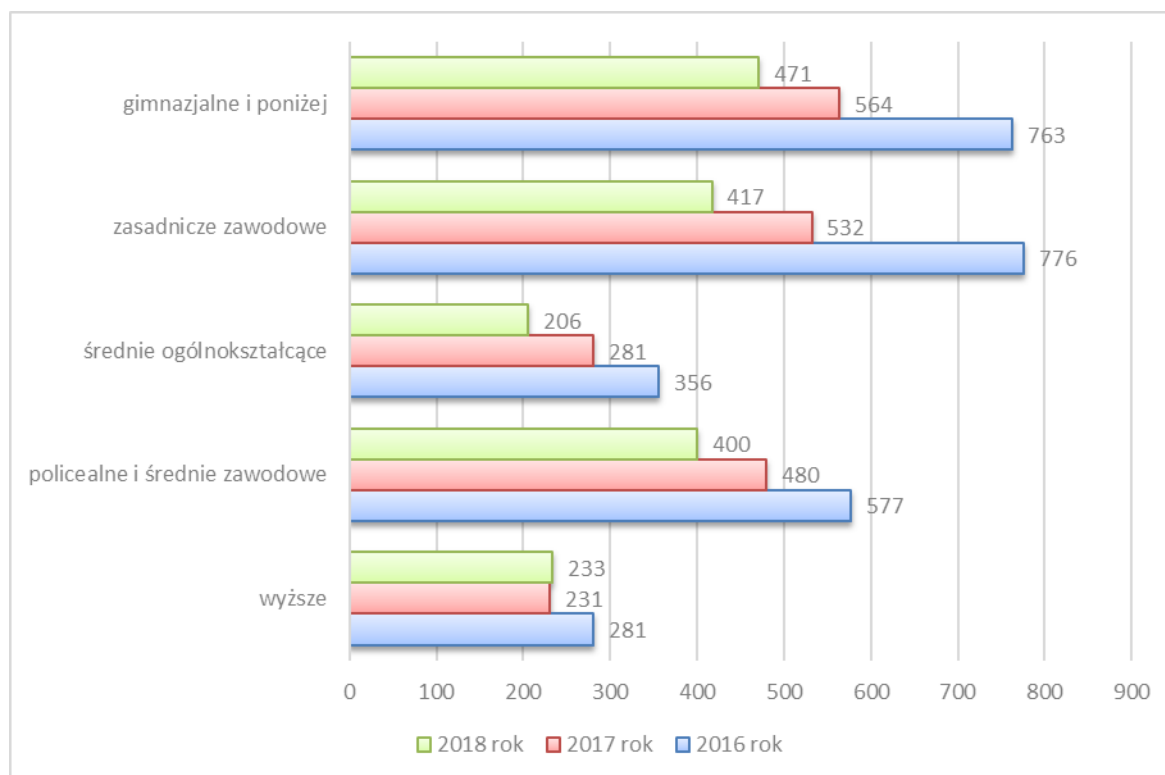
W jeszcze trudniejszej sytuacji znajdują się osoby mające powyżej 45 lat. Na koniec 2018 roku w rejestrach osób bezrobotnych, w tej grupie wiekowej było 616 osób, w tym 253 kobiety. Tereny wiejskie zamieszkuje 318 bezrobotnych po 45 roku życia, w tym 121 kobiet. Wśród bezrobotnych, którzy ukończyli 45 rok życia najczęściej osób posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej (243 osoby) oraz zasadnicze zawodowe (200 osób). Najmniej jest osób z wykształceniem wyższym (20 osób). Ponad 56% bezrobotnych po 45 roku życia to osoby

długotrwale bezrobotne. Z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w tej grupie wiekowej na koniec 2018 zarejestrowanych było 59 bezrobotnych.

Struktura bezrobocia ze względu na wykształcenie

Na koniec 2018 roku podobnie jak na koniec lat 2017 i 2016 w rejestrach bezrobotnych najczęściej pozostawało osób posiadających wykształcenie gimnazjalne i poniżej (471 – 27,27% ogółu zarejestrowanych) oraz zasadnicze zawodowe (417 – 24,14%). Zdecydowanie w najlepszej sytuacji znajdują się osoby z wykształceniem wyższym, gdyż ich udział w ogóle bezrobotnych na koniec 2018 roku był na poziomie 13,49% (233 osób). Na koniec 2017 i 2016 roku proporcje w strukturze bezrobotnych pod względem wykształcenia przedstawiały się podobnie- ponad 52,5% i odpowiednio 55,9% osób to bezrobotni z wykształceniem do zawodowego włącznie oraz 11,6% i odpowiednio 10,2% to osoby z wyższym wykształceniem.

Wykres 10. Struktura bezrobocia ze względu na wykształcenie w końcu lat 2016-2018

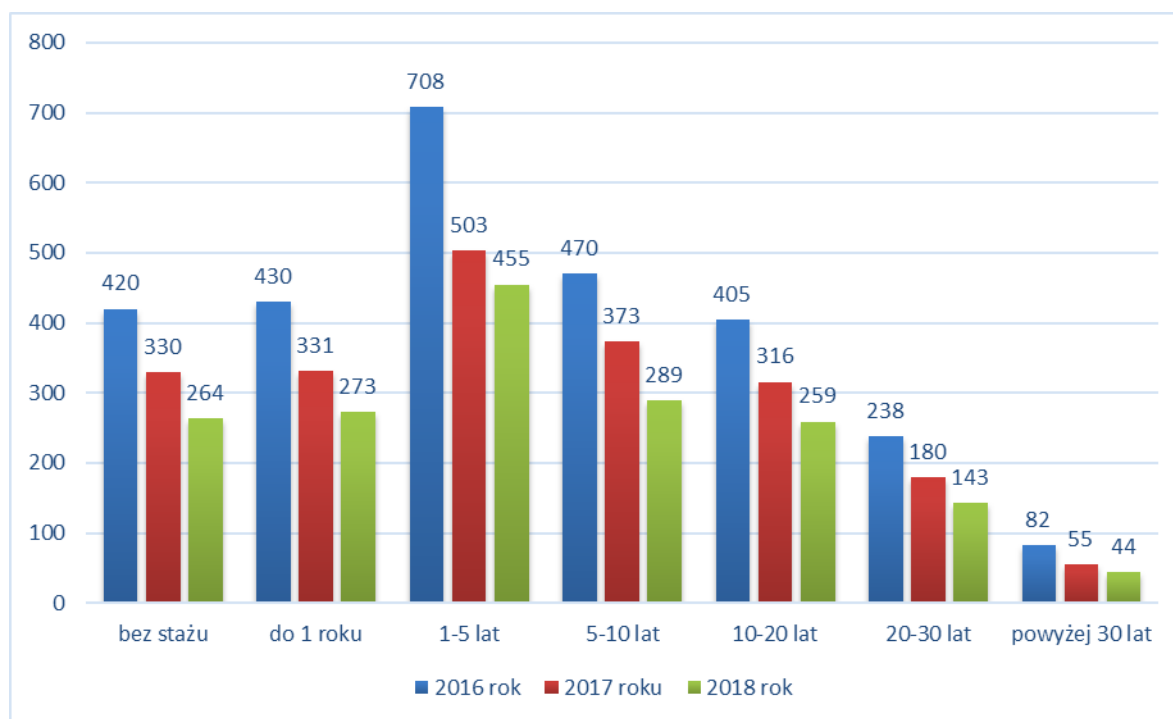
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura bezrobocia ze względu na staż pracy

W końcu lat 2016 – 2018 największa liczba osób bezrobotnych posiadała staż pracy od roku do pięciu lat. W 2018 roku takich osób było 455 osób. Na przestrzeni tych lat najmniej jest osób z ponad 30-letnim doświadczeniem zawodowym (2017 rok – 44 osoby). Należy zwrócić szczególną

uwagę na osoby bez stażu (we wszystkich latach odsetek ten wynosił ponad 15%) oraz posiadające staż do 1 roku (ponad 15,6% wszystkich osób w tej grupie w analizowanych latach)), którzy będą mieli największe trudności ze znalezieniem pracy. Osoby bez stażu i z bardzo krótkim doświadczeniem zawodowym stanowili ogółem 30,9% wszystkich bezrobotnych. w 2016 roku, 31,7% w 2017 roku oraz 31,1% w 2018.

Wykres 11. Struktura bezrobocia ze względu na staż pracy w końcu lat 2016- 2018

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura bezrobocia według zawodów i specjalności

Analizując strukturę bezrobotnych według zawodów i specjalności na koniec 2018 roku i koniec 2017 roku według sprawozdania MPiPS – 01 Załącznik 3 stwierdzić należy, że niezmiennie największą grupę zawodową wśród pozostających bez pracy stanowią bezrobotni nieposiadający zawodu (bez zawodu) – 224 osoby w 2018 roku i 280 osób w 2017 roku. Jest to grupa obejmująca przede wszystkim osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące. Drugą co do wielkości grupę stanowiły osoby sklasyfikowane, jako Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym – 155 osób w 2018 roku i 174 osoby w 2017 roku. W 2018 roku dla osób sklasyfikowanych w tej grupie było bardzo dużo ofert pracy, głównie w systemie dwu i trzymianowym.

W trudnej sytuacji na rynku pracy są również monterzy podzespołów elektronicznych (bardzo duża rotacja pracowników) oraz sprzedawcy. Gospodarka powiatu mławskiego koncentruje się

głównie na branżę elektroniczną oraz handlowo – usługową, stąd też zmiany poziomu zatrudnienia w tych dwóch branżach, są niemal natychmiast odczuwalne na lokalnym rynku pracy oraz w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy. Prezentowana poniżej tabela zawiera zestawienie ilościowe osób bezrobotnych według zawodów i specjalności w powiecie mławskim w końcu 2018 roku. Pod uwagę brano te zawody, w których było zarejestrowanych więcej niż 10 osób.

Na koniec 2016 r. osoby nieposiadające zawodu także znacząco przeważały wśród pozostałych bezrobotnych.

Tabela 13. Osoby bezrobotne według zawodów i specjalności (koniec 2018 roku)

L.p.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Bezrobotni (stan na 31.12.2018 r.)		Oferty pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2018 roku
			Ogółem	w tym do 30 r.ż.	
1.	Bez zawodu	000000	224	122	0
2.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	932911	155	1	713
3.	Sprzedawca*	522301	90	30	130
4.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	821304	77	27	134
5.	Kucharz*	512001	66	19	29
6.	Ślusarz*	722204	40	3	18
7.	Technik ekonomista*	331403	39	5	18
8.	Murarz	711202	28	0	9
9.	Technik budownictwa*	311204	27	1	7
10.	Kelner*	513101	27	13	11
11.	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	962990	27	8	1721
12.	Robotnik gospodarczy	515303	22	0	150
13.	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	932990	21	9	70
14.	Pedagog	235921	20	7	2
15.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	322002	20	2	0
16.	Specjalista administracji publicznej	242217	15	7	0
17.	Technik handlowiec*	522305	15	0	0
18.	Rolnik*	613003	15	0	0
19.	Sprzątaczką biurową	911207	14	1	72

20.	Ekonomista	263102	13	6	0
21.	Magazynier	432103	13	4	95
22.	Technik administracji*	334306	12	5	162
23.	Fryzjer	514101	12	8	22
24.	Pomocniczy robotnik budowlany	962990	12	2	72
25.	Kontroler jakości wyrobów przemysłowych	311937	11	9	59
26.	Technik informatyk*	351203	11	4	0
27.	Technik mechanik*	311504	10	0	11
28.	Technik prac biurowych*	411004	10	2	82
29.	Kasjer handlowy	523002	10	5	2
30.	Cukiernik*	751201	10	4	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-01 Załącznik 3

3.3.1 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

3.3.1.1. Bezrobotni do 30 roku życia

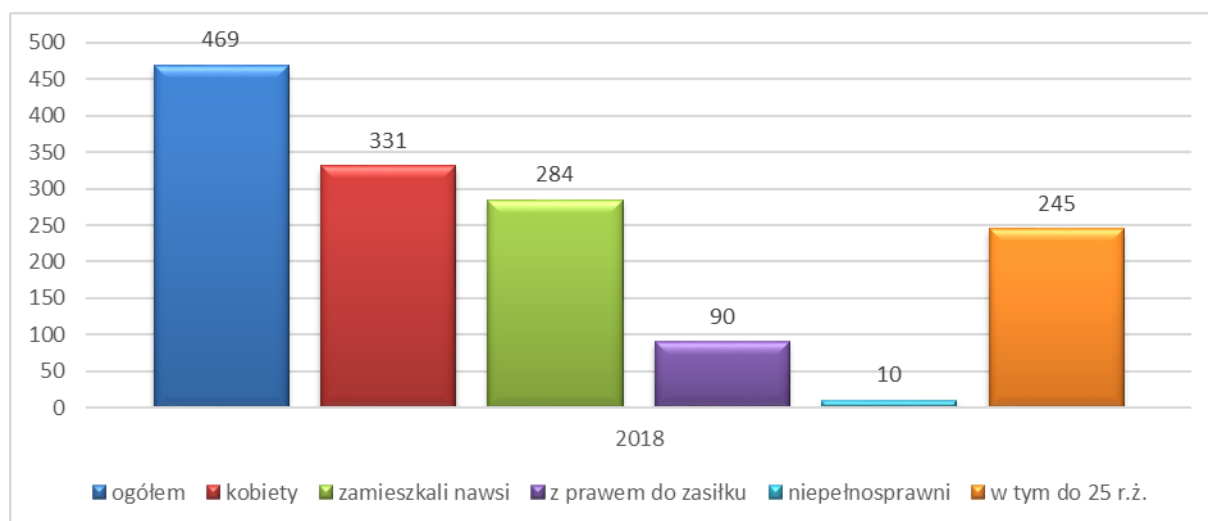
Wysoka stopa bezrobocia wśród młodych stanowi poważny problem społeczny. Sytuację dodatkowo utrudnia fakt, iż młodzi ludzie nie uzyskują wykształcenia adekwatnego do aktualnych potrzeb na rynku. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie tej liczby, ale również ograniczenie zawieranych umów tzw. „śmieciovych”, które uniemożliwiają dostęp do bezpłatnej służby zdrowia, czy kredytów, a tym samym do stabilizacji życiowej. Jako grupa zagrożona wykluczeniem społecznym, jest objęta szczególnymi działaniami chociażby zapewnionymi przez program Gwarancja dla Młodzieży.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie na koniec 2018 roku liczba bezrobotnych poniżej 30 roku życia w porównaniu z końcem 2017 roku uległa zmniejszeniu o 126 osób. Pomimo dużego spadku bezrobocia ogółem nie można powiedzieć, że bezrobocie wśród młodych znacząco zmniejszyło się. Struktura tej grupy wiekowej przedstawia się następująco: ogółem zarejestrowanych było 469 bezrobotnych, w tym 331 kobiet (70,57%). W końcu 2017 roku zarejestrowanych było 595 osób, w tym 399 kobiet (67%). W końcu 2016 roku w tej grupie wiekowej było 801 bezrobotnych, w tym 500 kobiet. Jak widać z przedstawionych danych w każdym z lat objętych analizą liczba bezrobotnych kobiet była wyraźnie wyższa niż -mężczyzn.

Na koniec 2018 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowały się 284 osoby poniżej 30 roku życia zamieszkałe na wsi, co stanowi prawie 60,55% ogółu bezrobotnych w tej grupie wiekowej. Prawo do zasiłku posiadał co 5 zarejestrowany bezrobotny poniżej 30 roku życia.

Wykres 12. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia w końcu 2018 roku

Źródło: PUP Mława

W omawianej grupie bezrobotnych osoby do 25 roku życia, stanowią prawie 52,23% wszystkich bezrobotnych poniżej 30 roku życia.

Analizując strukturę wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 30 roku życia widzimy, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące, niewiele mniej jest osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii wiekowej są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Spośród bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, znajdują się osoby, które nie podeszły lub nie zdały egzaminu zawodowego, więc nie mają zawodu. Można wysnuć wniosek, że osoby nieposiadające żadnego zawodu wyuczonego częściej zasilają szeregi osób bezrobotnych, aniżeli osoby, które mają zawód wyuczony. Na przestrzeni dwunastu miesięcy należy odnotować wzrost o 2,44% odsetka osób posiadających wykształcenie wyższe. Przyczyn tej sytuacji można dopatrywać się w tym, iż wybór kierunku kształcenia był bardzo często niedostosowany do potrzeb lokalnego rynku pracy. Zatem osoby te powinny poszukiwać zatrudnienia poza powiatem mławskim, często w większych aglomeracjach miejskich. Instrumentem ułatwiającym decyzję zmiany zamieszkania jest bon na zasiedlenie o który mogą ubiegać się bezrobotni, którzy chcieliby podjąć pracę lub działalność gospodarczą w miejscowości oddalonej od miejsca zamieszkania co najmniej o 80 km. Często osoby, które kontynuują naukę zaocznie poza domem rodzinnym poszukują pracy w miejscu, w którym aktualnie studiują – taki bon może im to znacznie ułatwić.

Podobnie jak w latach ubiegłych w końcu 2018 roku w grupie osób do 30 roku życia osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowiły około 16%, co może wynikać z faktu, że osoby te zazwyczaj kontynuują naukę, nie trafiając bezpośrednio na rynek pracy.

Tabela 14. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku

Poziom wykształcenia	Bezrobotni do 30 r.ż. 2017 rok	Odsetek (%) 2017 rok	Bezrobotni do 30 r.ż. 2018 rok	Odsetek (%) 2018 rok
Wyższe	106	17,81	95	20,25
Policealne i średnie zawodowe	163	27,4	119	25,37
Średnie ogólnokształcące	165	27,73	118	25,15
Zasadnicze zawodowe	61	10,25	63	13,43
Gimnazjalne i poniżej	100	16,81	74	15,77
Ogółem	595	100	469	100

Źródło: PUP Mława

Najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. Dane przedstawione w tabeli nr 15 wskazują, że w końcu 2018 roku 27,71% zarejestrowanych osób poniżej 30 roku życia nie posiada żadnego stażu pracy w 2017 roku odsetek ten wynosił 30,25%. Niestety w kontekście atrakcyjności dla pracodawców, nie przemawia na korzyść tych osób. Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale było prawie 56% w 2018 roku. W 2017 roku odsetek ten był jeszcze większy i wynosił.

Brak doświadczenia zawodowego jest jednym z głównych powodów, który znacznie uniemożliwia osobom młodym podjęcie zatrudnienia. Mając na celu aktywizację tych osób, urząd pracy może przyznać staż lub bon stażowy.

Kolejną formą wsparcia dla osób w tej grupie wiekowej, zainteresowanych podniesieniem lub zdobyciem nowych kwalifikacji zawodowych jest bon szkoleniowy. Warunkiem otrzymania bonu i pokrycia kosztów szkolenia przez urząd pracy jest uprawdopodobnienie zatrudnienia po odbyciu szkolenia wskazanego przez osobę bezrobotną.

Dodatkowo osoby, które posiadają dyplom, świadectwo lub inny dokument poświadczający ukończenie szkoły wyższej będą mogły ubiegać się również o bon zatrudnieniowy, który stanowi dla przyszłego pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne przez urząd pracy. Bon zatrudnieniowy ma zachęcić pracodawców do zatrudniania osób młodych, co zdecydowanie polepszy ich pozycję na rynku pracy i znacznie zwiększy szanse na znalezienie trwałego zatrudnienia. Dodatkową szansą na znalezienie pracy przez

osoby do 30 roku życia może okazać się refundacja składek na ubezpieczenie społeczne. Pracodawcy zatrudniający skierowaną osobę bezrobotną otrzymają przez okres do 6 miesięcy refundację kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie określonej w umowie, nie wyższej jednak niż połowa minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie, obowiązującego w dniu zawarcia umowy.

Tabela 15. Struktura bezrobotnych do 30 r.ż. według stażu pracy w końcu 2017 roku i w końcu 2018 roku

Staż pracy	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Bez stażu	180	30,25	130	27,71
Do 1 roku	178	29,92	132	28,14
1-5 lat	186	31,26	182	38,8
5-10 lat	50	8,4	25	5,33
10-20 lat	1	0,17	0	0

Źródło: PUP Mława

Dane statystyczne, dotyczące sytuacji na rynku pracy osób z omawianej grupy wiekowej (bezrobotni do 30 – tego roku życia) wskazują, iż koniecznym jest ich aktywizacja oraz kontynuowanie działań mających na celu ułatwienie wejścia tych osób na rynek pracy i podjęcia czynnego życia zawodowego.

Bezrobocie wśród osób młodych stanowi jeden z poważniejszych problemów identyfikowanych na rynku pracy. Bariere bezpośrednio przekładającą się na szansę podejmowania zatrudnienia w tej grupie osób stanowi brak doświadczenia zawodowego. Zatrudniając osobę młodą pracodawca liczy na jego zapał, entuzjazm, szybkość i efektywność w wykonywaniu zadań. Liczy na to, że osoba otwarta na nowe doświadczenia i nową wiedzę wniesie świeże spojrzenie na działania firmy. Z drugiej jednak strony istnieje obawa, że będzie trzeba ją wszystkiego nauczyć i ponieść dodatkowe koszty. Ponadto umiejętności zdobyte w trakcie nauki często nie pokrywają się z wyzwaniami lokalnego rynku pracy. Pracodawcy więc, z uzasadnionych ekonomicznie powodów, preferują więc zatrudnienie doświadczonego pracownika. Do tego dochodzą kwestie kulturowe, wychowanie i motywacja do usamodzielnienia się. Przedłużenie wieku, w którym młodzi opuszczają domy rodzinne również wpływa na taki stan rzeczy. Nie bez powodu od wielu lat do młodych bezrobotnych kierowane są programy i projekty unijne, których celem jest zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród ludzi młodych. Kierunek ten jest jak najbardziej prawidłowy, co także potwierdza sytuacja osób do 30 roku życia w powiecie mławskim.

Z danych zawartych w tabeli 16 wynika, iż zarówno w końcu 2017 jak i końcu 2018 roku najwięcej było zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy.

Tabela 16. Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i w końcu 2018 roku

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Do 1	118	19,83	87	18,55
1-3	131	22,02	147	31,34
3-6	117	19,66	82	17,48
6-12	83	13,95	47	10,02
12-24	79	13,28	50	10,66
pow. 24	67	11,26	56	11,94

Źródło: PUP Mława

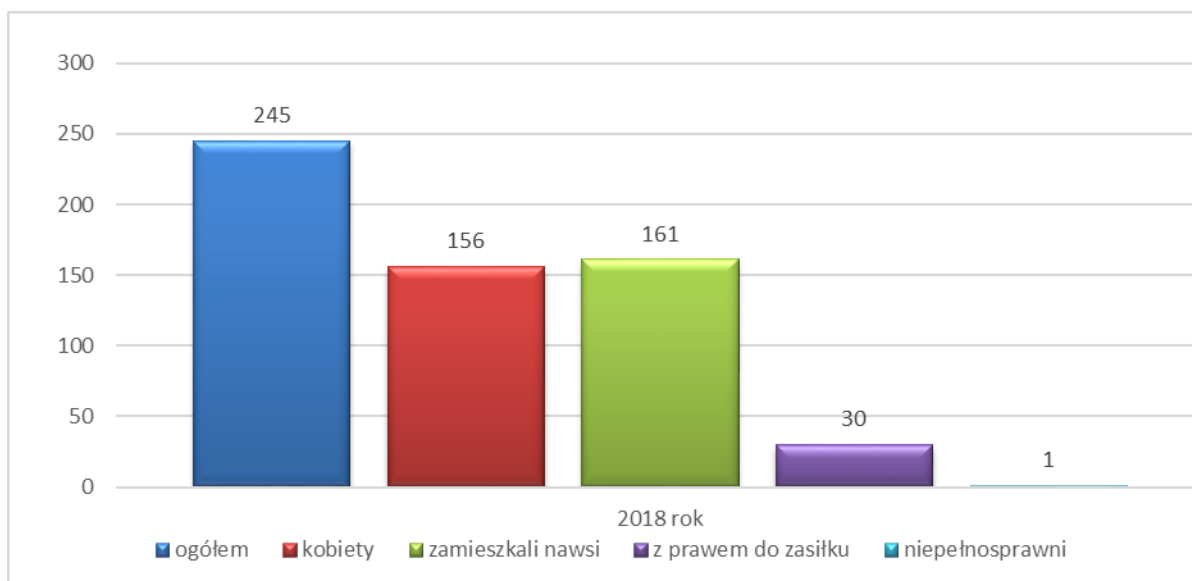
3.3.1.2. Bezrobotni poniżej 25 roku życia

Osoby bezrobotne do 25 roku życia kończąc edukację napotykają na coraz to większe problemy z wejściem na rynek pracy. Jedną z przyczyn bezrobocia wśród młodzieży jest wybieranie kierunków studiów, po których trudno jest zdobyć pracę, podczas gdy wielu pracodawców w tym czasie boryka się z niedoborem kadry posiadającej konkretne umiejętności zawodowe, do nabycia których często nie koniecznie trzeba kończyć studia wyższe. Z punktu widzenia pracodawców, nawet najlepsze studia nie zastąpią umiejętności praktycznych, dlatego bezrobocie wśród młodych osób nadal pozostaje głównym problemem na rynku pracy. Powiatowe Urzędy Pracy powinny zatem koncentrować się na wykorzystywaniu instrumentów wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, które umożliwiają młodzieży pozyskanie nowych lub uzupełnienie posiadanych kwalifikacji oraz zdobycie doświadczenia zawodowego. Stosowane są różne formy wsparcia, od pośrednictwa pracy, przez doradztwo zawodowe, szkolenia zawodowe, organizacja staży, dofinansowywanie działalności gospodarczej, prace interwencyjne i inne.

Według danych PUP w Mławie struktura osób bezrobotnych poniżej 25 roku życia na koniec 2018 roku przedstawia się następująco: ogółem zarejestrowanych było 245 osób, w tym 156 kobiet i 89 mężczyzn. Na koniec 2017 roku zarejestrowanych 291 bezrobotnych, w tym 185 kobiet.

W końcu 2018 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 161 osób poniżej 25 roku życia zamieszkałych na wsi, co stanowiło 65,71% ogółu bezrobotnych w tej grupie wiekowej. Prawo do zasiłku posiadał co 8 zarejestrowany bezrobotny poniżej 25 roku życia.

Wykres 13. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia w końcu 2018 roku

Źródło: PUP Mława

Struktura wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych poniżej 25 roku życia w analizowanych latach pozostaje na bardzo zbliżonym poziomie. W końcu 2018 i 2016 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące, zaś w 2017 roku osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii wiekowej są osoby z wykształceniem wyższym. Zapewne z uwagi na fakt, że większość osób w tym wieku jeszcze nie ukończyła studiów magisterskich. Względnie niski jest także odsetek liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej.

Tabela 17. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Poziom wykształcenia	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Wyższe	33	11,34	32	13,06
Policealne i średnie zawodowe	88	30,24	65	26,53
Średnie ogólnokształcące	80	27,49	69	28,16
Zasadnicze zawodowe	37	12,71	41	16,37
Gimnazjalne i poniżej	53	18,22	38	15,51

Źródło: PUP Mława

Na koniec 2018 roku 38,36% bezrobotnych do 25 roku życia nie posiada żadnego stażu pracy. Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale. W końcu badanych trzech lat (2016-2018) było ich ponad 70%.

Tabela 18. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Staż pracy (w latach)	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Bez stażu	129	44,33	94	38,36
Do 1 roku	90	30,93	78	31,83
1-5	68	23,37	71	28,97
5-10	4	1,37	2	0,81

Źródło: PUP Mława

Zadowalający jest fakt, że odsetek osób do 25 roku życia pozostających bez pracy powyżej 6 miesięcy spada. Ponad 70% osób do 25 roku życia pozostaje w rejestrach maksymalnie 6 miesięcy.

Tabela 19. Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Do 1	66	22,68	54	22,04
1-3	73	25,09	84	34,28
3-6	60	20,62	46	18,77
6-12	38	13,06	19	7,75
12-24	32	11	21	8,57
pow. 24	22	7,55	21	8,57

Źródło: PUP Mława

3.3.1.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Jak wynika z danych demograficznych społeczeństwo Polski starzeje się. Zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy uznano m.in. bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Osoby w tej grupie wiekowej charakteryzuje duże doświadczenie, lojalność wobec pracodawcy, poszanowanie pracy, zaangażowanie, szacunek dla pracodawcy oraz współpracowników. Z drugiej jednak strony, mimo tak wielu zalet, osoby w

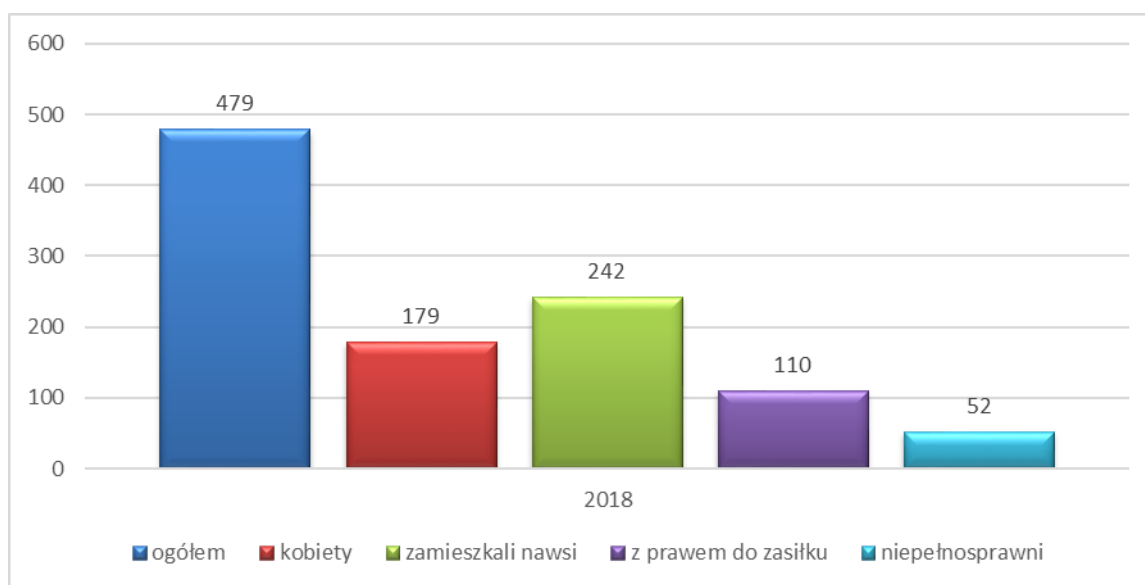
starszych grupach wiekowych często nie znają nowych technologii, mają kłopoty z obsługą komputera, problemy z adaptacją w nowym miejscu, albo po prostu tracą wcześniej nabyte kwalifikacje z uwagi na dezaktualizację umiejętności zawodowych.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie struktura osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na koniec 2018 roku przedstawiał się następująco: ogółem zarejestrowanych było 479 osób, w tym 179 kobiet. W porównaniu do końca 2017 roku liczba bezrobotnych po 50 roku życia zmniejszyła się o 120 osób, w tym 44 kobiety. Jak widać z przedstawionych danych w okresach objętych analizą liczba bezrobotnych mężczyzn była wyraźnie wyższa niż kobiet. W przeciwieństwie do bezrobotnych poniżej 30 roku życia, wśród osób powyżej 50 roku życia zdecydowanie dominowali mężczyźni, którzy stanowili 62% bezrobotnych w grupie powyżej 50 lat (30% w grupie bezrobotnych do 30 roku życia).

Osoby po 50 roku życia, po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy, częściej posiadają prawo do zasiłku dla bezrobotnych, niż osoby młodsze. W grudniu 2018 roku prawo do zasiłku posiadało 110 osób, czyli prawie co czwarty bezrobotny w tej grupie wiekowej (wśród osób poniżej 30 roku życia, co piąty bezrobotny posiadał prawo do zasiłku).

W strukturze bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominują osoby zamieszkałe na wsi, które stanowiły 50,52% bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Wykres 14. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia w końcu 2018 roku

Źródło: PUP Mława

Starsi bezrobotni są słabiej wykształceni. W końcu 2018 roku najwięcej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 37,36% i 34,86%). Najniższa liczba bezrobotnych w omawianej kategorii legitymowała się dyplomami wyższych uczelni – 13 osób. W porównaniu do stanu z końca 2017 roku odnotowano

spadek liczby bezrobotnych w każdej grupie. Głównym powodem pozostawania bez pracy osób powyżej 50 roku życia są bariery jakie taka osoba napotyka na swojej drodze. Są to m.in. dyskryminujące praktyki pracodawców wobec osób starszych, niechęć do ich zatrudniania, mniej atrakcyjne oferty pracy, niedopasowanie kwalifikacji i umiejętności do potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Tabela 20. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Poziom wykształcenia	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Wyższe	16	2,67	13	2,71
Policealne i średnie zawodowe	120	20,03	101	21,08
Średnie ogólnokształcące	20	3,35	19	3,96
Zasadnicze zawodowe	228	38,06	167	34,86
Gimnazjalne i poniżej	215	35,89	179	37,36

Źródło: PUP Mława

W 2018 roku podobnie jak w 2017 roku, spośród zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia najliczniejszą grupę stanowiły osoby ze stażem pracy od 20 do 30 lat – 26,93% ogółu osób w wieku 50+. Jednak podkreślenia wymaga fakt, że w grupie bezrobotnych powyżej 50 roku życia aż 9,18% nie posiada stażu pracy, a kolejne 5,42% legitymowało się stażem do 1 roku.

Tabela 21. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku.

Staż pracy (w latach)	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Bez stażu	54	9,02	44	9,18
Do 1 roku	31	5,17	26	5,42
1-5	67	11,19	51	10,64
5-10	82	13,69	68	14,19
10-20	153	25,54	117	24,42
20 – 30	157	26,21	129	26,93
30 lat i powyżej	55	9,18	44	9,18

Źródło: PUP Mława

Zarówno w końcu 2018 jak i 2017 roku wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominowały osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy, oznacza to, że osoby starsze jeśli już

trafią do rejestrów urzędów mają niskie szanse na szybki powrót na rynek pracy. Łącznie w tej grupie wiekowej osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły 50,25% w 2017 roku oraz 45,92% na koniec 2018 roku.

Tabela 22. Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Do 1	55	9,18	52	10,85
1-3	102	17,03	67	14
3-6	73	12,19	60	12,52
6-12	68	11,35	80	16,7
12-24	83	13,86	53	11,06
pow. 24	218	36,39	167	34,86

Źródło: PUP Mława

Osoby po 50 roku życia napotykają na swojej drodze bariery, które często zamykają im drogę do aktywności zawodowej. Główne z nich to:

- Przeciętnie niski poziom wykształcenia i kwalifikacji w porównaniu do grup młodszych: mniejsza skłonność do podejmowania kształcenia ustawicznego. Wcześniejsze wycofywanie się z rynku pracy cechuje przede wszystkim osoby o niskim poziomie wykształcenia,
- Niechęć pracodawców lub bariery do zatrudniania pracowników po 50-tym roku życia: jednym z czynników wypychających są negatywne stereotypy dotyczące efektywności ich pracy. Prowadzą one do zachowań dyskryminacyjnych wśród pracodawców oraz zwiększają społeczną akceptację dla wczesnej rezygnacji z aktywności zawodowej wśród pracowników,
- Zły stan zdrowia; badania pokazują, że na kontynuację pracy i odroczenie przejścia na emeryturę decydują się ci, których stan zdrowia pozawala na kontynuowanie zatrudnienia znajdujących się w grupie uprawnionych do emerytury,
- Chęć lub konieczność podjęcia opieki nad innymi członkami rodziny. Osoby, które zaangażowały się w sprawowanie opieki nad członkami rodziny są bardziej narażone na utratę lub dezaktualizację posiadanych kwalifikacji.

Obecne pokolenie pięćdziesięcioletków jest formalnie gorzej wykształcone, bowiem miało w okresie młodości mniejsze szanse na zdobycia wyższego wykształcenia, mniejsze możliwości i potrzeby opanowania języków obcych, a najnowszych technologii uczyło się w późniejszym wieku (często od swoich dzieci). Nie można też zapominać, że jest to pokolenie, które w okresie swojej aktywności zawodowej, doświadczyło zmiany ustrojowej i specjalizowało się do pracy w

innych warunkach niż obecne. Są oni często odizolowani, nie nadążają za tempem zmian i dlatego ważna jest dla nich pomoc w aktywizowaniu i odnalezieniu się na współczesnym rynku pracy.

3.3.1.4 Długotrwale bezrobotni

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi okres oczekiwania na zatrudnienie. Osoby długotrwale bezrobotne według ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy są osobami w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Długotrwale bezrobotni są bowiem szczególnie narażeni na problemy i bariery, które ograniczają a nawet uniemożliwiają podjęcie zatrudnienia. Składa się na to wiele przyczyn. Jedną z nich jest już sam rynek pracy, który charakteryzuje się dużą zmiennością i coraz to większymi wymaganiami. Osoby pozostające w ewidencji powyżej 12 miesięcy cechuje wyraźne zniechęcenie do podejmowania jakichkolwiek form aktywności. Niskie poczucie własnej wartości oraz brak wiary we własne siły spowodowany długim pozostawaniem bez pracy, a tym samym utratą korzyści, jakie ten brak pracy powoduje. Im dłużej bowiem ktoś pozostaje poza rynkiem pracy, tym trudniej mu na niego wrócić. Istotną barierą w uzyskaniu zatrudnienia jest brak wystarczającej liczby ofert pracy, czyli zbyt mała podaż pracy na lokalnym rynku. Warto w tym przypadku dodać, że trudności w otrzymaniu odpowiedniej oferty pracy często wynikają ze zbyt niskich kwalifikacji i braku doświadczenia zawodowego tej grupy osób, w porównaniu do coraz to wyższych wymagań pracodawców oferujących niestety niskie wynagrodzenia. Kolejnym czynnikiem, który ma wpływ na długość pozostawania bez pracy są ograniczenia związane z miejscem zamieszkania. Niedogodny dojazd do miejsca pracy spowodowany niedostateczną częstotliwością komunikacji publicznej, szczególnie w małych miejscowościach znacznie oddalonych od rynku pracy, czy po prostu brak środków na aktywne poszukiwanie pracy, w tym na dojazdy na rozmowy kwalifikacyjne to najczęstsze przyczyny pozostawania w rejestrze.. W związku z powyższym większość bezrobotnych nie poszukuje pracy poza terenem swojego miejsca zamieszkania. Warto jeszcze wspomnieć o grupie osób długotrwale bezrobotnych pozostających bez pracy z przyczyn zdrowotnych (w tym osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności) lub uwarunkowań rodzinnych (opieka nad osobą zależną/dzieckiem).

Na koniec 2018 roku zarejestrowanych było 779 osób długotrwale bezrobotnych (45,10% ogółu). W porównaniu do końca 2017 roku liczba ta zmniejszyła się o 268 osób. Podobnie jak na koniec 2017 roku na koniec 2018 roku w omawianej grupie przeważają osoby między 25 a 34 rokiem życia.

Tabela 23. Struktura bezrobotnych długotrwale według wieku w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Wiek	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
18-24	74	7,07	58	7,44
25-34	258	24,64	201	25,8
35-44	235	22,45	175	22,46
45-54	209	19,96	142	18,22
55-59	172	16,43	119	15,27
60-pow.	99	9,45	84	10,78

Źródło: PUP Mława

W końcu 2018 roku podobnie jak w końcu 2017 roku wśród długotrwale bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej. Kolejną grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Przyczyn pozostawania bez pracy można więc upatrywać między innymi w niskim poziomie wykształcenia. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii są osoby z wykształceniem wyższym. Względnie niski jest także odsetek liczby osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Tabela 24. Struktura długotrwale bezrobotnych według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Poziom wykształcenia	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Wyższe	79	7,55	72	9,24
Policealne i średnie zawodowe	213	20,34	163	20,92
Średnie ogólnokształcące	111	10,6	80	10,26
Zasadnicze zawodowe	289	27,6	195	25,03
Gimnazjalne i poniżej	355	33,91	269	34,53

Źródło: PUP Mława

Pod względem stażu pracy w końcu 2018 roku, wśród długotrwale bezrobotnych, dominowały osoby ze stażem od 1 do 5 lat (24,13%). Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale w końcu 2018 roku było 37,86 % ogółu długotrwale bezrobotnych o 2,52% więcej niż w końcu 2017 roku.

Tabela 25. Struktura długotrwale bezrobotnych według stażu pracy w w końcu 2017 roku i na koniec 2018 roku.

Staż pracy (w latach)	2017	Odsetek (%)	2018	Odsetek (%)
Bez stażu	176	16,81	154	19,76
Do 1 roku	194	18,53	141	18,1
1-5	244	23,31	188	24,13
5-10	171	16,33	113	14,5
10-20	161	15,37	110	14,12
20-30	81	7,74	64	8,21
30 lat i więcej	20	1,91	9	1,15

Źródło: PUP Mława

Na koniec 2018 roku w struktura długotrwale bezrobotnych przedstawiała się następująco: kobiety stanowiły ponad 63,54% ogółu tej grupy, osoby zamieszkałe na wsi 56,61% zaś niepełnosprawni – ok. 7,06%.

3.3.1.5 Bezrobotni niepełnosprawni

Ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie wynika, iż na koniec 2018 roku w rejestrach bezrobotnych pozostawało 113 niepełnosprawnych, w tym 55 kobiet. Zaś w końcu 2017 roku zarejestrowanych było 116 osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, w tym 57 kobiety. W końcu 2018 roku ponad 52,21% bezrobotnych w tej grupie to osoby po 45 roku życia. W tym okresie prawie 58,40% bezrobotnych niepełnosprawnych posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe lub gimnazjalne i poniżej. Najwięcej osób w badanej grupie pozostaje bez pracy powyżej 24 miesięcy (26,54%).

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie mający orzeczony stopień o niepełnosprawności to przede wszystkim:

1. Osoby z niepełnosprawnością fizyczną, do których należą:

- osoby z niepełnosprawnością motoryczną (ruchową) – z uszkodzonym narządem ruchu,
- osoby z niepełnosprawnością narządów wewnętrznych – z przewlekłymi schorzeniami układu oddechowego (płuc), układu sercowo – naczyniowego, układu trawiennego, układu moczowego i innych układów.

2. Osoby z niepełnosprawnością sensoryczną (zmysłów), do których należą:

- osoby z niepełnosprawnością wzrokową – osoby niewidome i osoby słabowidzące,
- osoby z niepełnosprawnością słuchową – osoby niesłyszące i słabosłyszące.

3. Osoby z niepełnosprawnością psychiczną, do których należą:

- osoby z niepełnosprawnością intelektualną – z upośledzeniem umysłowym,

– osoby z zaburzeniami psychicznymi – z różnymi chorobami psychicznymi.

4. Osoby ze złożoną niepełnosprawnością – osoby z uszkodzeniem kilku narządów lub z różnymi przewlekłymi chorobami.

Z punktu widzenia samorządu lokalnego należałoby spojrzeć na osoby niepełnosprawne jako pełnoprawnych członków naszej społeczności, którzy niekoniecznie muszą żyć na koszt państwa, otrzymywać zasiłek, czy rentę, czuć się odizolowanymi, samotnymi. Szansę na bardziej aktywne życie, rehabilitację zawodową i społeczną mogą dać im podmioty ekonomii społecznej, takie jak spółdzielnia socjalna.

3.3.1.6 Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia

W ewidencji osób bezrobotnych na koniec 2018 roku zarejestrowanych było 282 osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia co stanowi 16,32% ogółu osób zarejestrowanych. W tej grupie kobiety stanowiły 92,52%.

Natomiast na koniec 2017 roku zarejestrowanych było 320 - 15,33%.

Analogicznie w ewidencji osób bezrobotnych na koniec 2016 roku zarejestrowanych było 417 osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, co stanowiło 15,14% ogółu osób zarejestrowanych. Kobiety stanowiły ponad 86% bezrobotnych należących do tej grupy. Bardziej szczegółowe analizy statystyczne nie są prowadzone dla tej grupy.

3.3.1.7 Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej

Bezrobocie stanowi istotny powód wsparcia z ośrodków pomocy społecznej, jest wymieniane jako jedna z przyczyn ubiegania się o świadczenia z tych jednostek organizacyjnych. Większość osób, które uzyskały świadczenie z uwagi na brak zatrudnienia jest zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Zmieniające się realia na rynku pracy oraz wymagania proceduralne obowiązujące w innych instytucjach przekładają się na potrzebę nasilenia współpracy z dotychczasowymi partnerami oraz pozyskiwaniem nowych, a także modyfikowania dotychczasowych rozwiązań dla sprawniejszego funkcjonowania Urzędu i obsługi klienta. Do sukcesu należy zaliczyć wdrożenie w 2014 r. platformy komunikacyjnej SEPI pomiędzy Urzędem, a ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu mławskiego. Umożliwia ona szybką wymianę informacji o wspólnych klientach ograniczając tym samym obieg dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o pomoc finansową. Wdrożenie platformy komunikacyjnej służącej elektronicznej wymianie danych o wspólnych klientach obniża koszty wystawiania i dystrybucji zaświadczeń, zwiększa jakość informacji, zapewnia błyskawiczny dostęp do informacji partnerów, trafniejsze i szybsze podejmowanie decyzji. Przynosi również wymierne korzyści dla klientów ww. instytucji, którzy nie muszą przyjeżdżać po zaświadczenie, wydając pieniądze na dojazd do Mławy.

W 2018 roku wydano łącznie 4649 zaświadczeń, w tym 3172 do celów pomocy społecznej oraz 172 do służby zdrowia. Za pośrednictwem SEPI wydano 1360 zaświadczeń. Natomiast w 2017 roku wydano 6958 zaświadczeń, w tym 4314 do pomocy społecznej, 296 do służby zdrowia. W platformie SEPI wydano 1854 zaświadczenia.

Najczęściej występujące przyczyny udzielania świadczeń z pomocy społecznej to ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Wśród innych problemów przyczyniających się do zwiększenia trudności na rynku pracy wymienić można wielodzietność, bezdomność oraz alkoholizm. Zatem, niektóre osoby, oprócz tego, że są bezrobotne, mają także poważne problemy, które uniemożliwiają im podjęcie działalności zarobkowej. Taka sytuacja wyznacza podstawowe zadania dla instytucji pomocy społecznej i rynku pracy. Przede wszystkim, osoby te w pierwszej kolejności powinny uzyskać wsparcie w wymiarze materialnym i psychicznym, a dopiero po uzyskaniu pewnej stabilizacji życiowej można ich aktywizować zawodowo, tj. wysyłać na rozmowy kwalifikacyjne, szkolenia zawodowe, szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, czy staże.

W związku z wprowadzeniem nowego podejścia do indywidualizacji form pomocy kierowanych do bezrobotnych poprzez profilowanie pomocy, rozszerzono katalog zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy i dodano pkt 4a w art. 9 ust. 1. Oznacza to, że w Powiatowym Urzędzie Pracy pomoc kierowana do bezrobotnych jest profilowana w zależności od potrzeb klientów urzędów pracy i sytuacji na rynku pracy. Przy określaniu profilu pomocy urząd pracy bierze pod uwagę dwie zmienne: oddalenie od rynku pracy i gotowość do powrotu na rynek pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie, udzielając bezrobotnemu pomocy, niezwłocznie po rejestracji ustala dla niego profil pomocy. Profil oznacza właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ww. ustawie.

Przy ustalaniu profilu urząd dokonuje analizy sytuacji i szans osoby bezrobotnej na rynku pracy, biorąc pod uwagę:

1. Oddalenie od rynku pracy, czyli czynniki utrudniające wejście lub powrót na rynek pracy,
2. Gotowość do wejścia lub powrotu na rynek pracy, czyli czynniki wskazujące na potrzebę i chęć do podjęcia pracy.

Osoby bezrobotne, ze względu na oddalenie i gotowość do wejścia na rynek pracy, kwalifikowane są do jednego z trzech profili, w ramach których mogą uzyskać odpowiednie wsparcie na podstawie przygotowanego IPD:

- Profil I – są to osoby aktywne zawodowo, dla których przeznaczono takie formy pomocy jak pośrednictwo pracy a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub formy pomocy określone ustawą min.: środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, bony szkoleniowe, bony zatrudnieniowe, bony na zasiedlenie.
- Profil II – są to osoby, które mogą korzystać z usług i instrumentów rynku pracy, działań aktywizacyjnych zleconych przez urząd pracy oraz innych form pomocy z wyłączeniem Programu Aktywizacji i Integracji.

- Profil III – są to osoby oddalone od rynku pracy, do których adresowany jest Program Aktywizacji i Integracji, działania zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowania do zatrudnienia wspieranego przez pracodawców lub podjęcia pracy w spółdzielniach socjalnych zakładanych przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Profilowanie osób bezrobotnych pozwala lepiej dopasować adresowaną pomoc do indywidualnych potrzeb osób bez pracy, umożliwia zaproponowanie najbardziej odpowiedniej formy pomocy i tym samym doprowadzenie bezrobotnego do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Daje również możliwość wstępnego wyznaczenia kierunku podejmowanych działań aktywizujących.

Na koniec 2018 roku w tutejszym Urzędzie zarejestrowanych było 1720 osób z ustalonym profilem pomocy, w tym z I profilem 17 bezrobotnych (0,98%), z II profilem 1275 osób (74,12%), zaś z III 428 osób (24,88%). Natomiast na koniec 2017 roku I profil pomocy posiadało – 0,14%, II profil – 69,99%, III profil – 29,87% ogółu bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy.

Osobami, które najczęściej korzystają z wsparcia z ośrodków pomocy społecznej są osoby bezrobotne z ustalonym III profilem pomocy. W 2018 roku struktura bezrobotnych z ustalonym III profilem według posiadanego wykształcenia przedstawiała się podobnie jak w 2017 roku. Najwięcej osób posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej (w 2018 roku – 48,84%, w 2017 roku – 45,74%), następnie zasadnicze zawodowe (w 2018 roku – 28,27%, w 2017 – 29,05%), policealne i średnie zawodowe (w 2018 roku – 15,65%, w 2017 roku – 16,36%), średnie ogólnokształcące (w 2018 roku – 6,08%, w 2017 roku – 7,35%) oraz wyższe (w 2018 roku – 1,16%, w 2017 roku – 1,50%).

W większości są to osoby z niskim wykształceniem, osoby starsze, których czas pozostawania bez pracy jest długi. Znaczna ilość z tych osób ma duży staż pracy, ale biorąc pod uwagę obecne wymagania pracodawców, często osobom takim nie udaje się zaistnieć na rynku pracy m.in. przez brak odpowiedniego wykształcenia lub nie nadążanie za dynamicznym rozwojem technologii. Zatem wskazane są dla nich usługi poradnictwa zawodowego i psychologicznego w formie porad indywidualnych i grupowych, informacji indywidualnej i grupowej oraz szkoleń z aktywnego poszukiwania pracy. Wyżej wymienione formy powinny być dostosowywane wedle indywidualnych potrzeb klientów i mieć na celu podniesienie motywacji, samooceny i wsparcie w powrocie na rynek pracy.

Poniższe zestawienie przedstawia procentowy udział bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy w porównaniu do ustalonych profili pomocy (stan na koniec 2017 roku).

Tabela 26. Udział procentowy bezrobotnych w porównaniu do ustalonych profili pomocy w poszczególnych kategoriach w końcu 2017 i 2018 roku

Kategoria bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych					
	2017 rok			2018 rok		
	I profil	II profil	III profil	I profil	II profil	III profil
Do 30 roku życia	0,38	82,11	17,51	1,29	86,05	12,66
Powyżej 50 roku życia	0	51,14	48,86	0	54,83	45,17
Długotrwale bezrobotni	0	51,44	48,56	0,61	57,93	41,46
Niepełnosprawni	0	58,04	41,96	0	62,61	37,39
Posiadający dziecko do 6 roku życia	0	60,45	39,55	1,42	68,08	30,5
Bez doświadczenia	0,23	60,77	39,00	0,51	66,58	32,91
Bez kwalifikacji	0	50,46	49,54	0	57,93	42,07

Źródło: Dane pozyskane z systemu Syriusz STD

Według danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż najbardziej aktywną grupę stanowią osoby do 30 roku życia (w końcu 2017 roku dla ponad 82% ustalono II profil pomocy, zaś w 2018 86,05%). Natomiast najbardziej oddaleni od rynku pracy w końcu 2018 roku byli bezrobotni powyżej 50 roku życia (45,17%), a w 2017 roku bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych (dla 49,54%), dla których ustalono III profil pomocy.

Na dzień 31.12.2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie zarejestrowanych było 2746 osób bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy, w tym 1492 kobiety. Z I Profilem – 0,58% (50 % kobiet), z II profilem – 65,15% (53,16% kobiet), a z III profilem – 34,27% (56,64% kobiet).

Wraz z wejściem w życie nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzona została nowa, jakość obsługi klientów urzędów pracy, która ma na celu lepsze poznanie potrzeb osób bezrobotnych, a następnie określenie zakresu form pomocy wymienionych w ustawie w zależności od ich stopnia oddalenia od rynku pracy. Jednym z nowych narzędzi skierowanych do grupy bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy jest Program Aktywizacja i Integracja (PAI). Do Programu Aktywizacja i Integracja mogą być skierowani bezrobotni, dla których został ustalony III profil pomocy, korzystający ze świadczeń pomocy społecznej. Na wniosek starosty PAI może być realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W ramach programu realizowane są działania związane z aktywizacją zawodową i integracją społeczną, ułatwiające powrót bezrobotnym na rynek pracy. Działania aktywizacyjne realizowane są w ramach prac społecznie użytecznych. Natomiast działania w zakresie integracji społecznej, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, mogą być realizowane w szczególności poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie i grupy wsparcia.

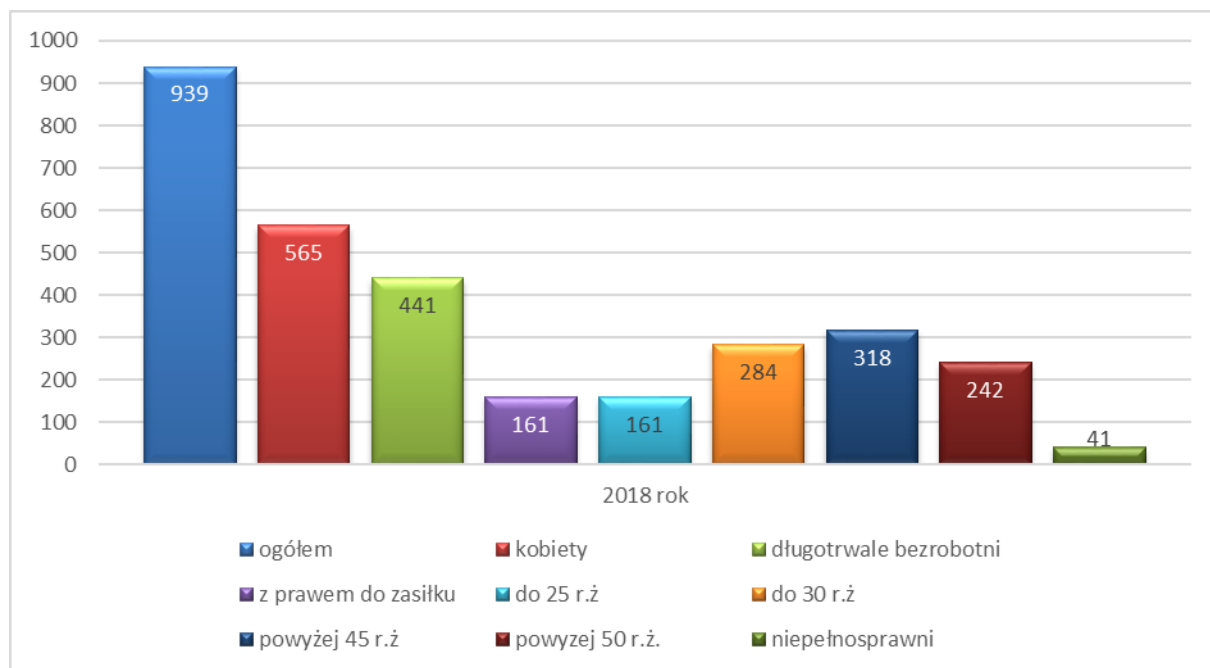
Dla niektórych wyjściem z trudnej sytuacji okazuje się również praca na własny rachunek poprzez prowadzenie własnej firmy, dzięki czemu można samemu regulować czas poświęcany pracy. Założenie własnej firmy to również stworzenie dla siebie miejsca pracy oraz dla innych często znajomych i rodziny. Jest to źródło wielkiej satysfakcji i poczucia własnej wartości. Dużą rolę odgrywa również nadzieja na większe zarobki oraz satysfakcja z odniesionego sukcesu. Z tym jednak wiąże się również pewne ryzyko, zwłaszcza, że bezrobotni nie posiadają wystarczającego doświadczenia czy kwalifikacji zawodowych, by prowadzić konkurencyjną firmę. Dlatego też Urząd Pracy kieruje do omawianej grupy bezrobotnych działania, które umożliwią im nabycie lub uzupełnienie doświadczenia zawodowego poprzez subsydiowane formy aktywizacji zawodowej oraz uzyskanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych w formie szkoleń, dostosowanych nie tylko pod kątem prowadzenia własnej firmy, ale również zwiększenia szans na znalezienie trwałego zatrudnienia. Niezbędna jest również kompleksowa pomoc z zakresu psychologii i usług świadczonych przez osoby zajmujące się kreowaniem wizerunku.

Analizując powyższe dane dotyczące osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Mławie dążąc do aktywizacji zawodowej tych osób promuje między innymi korzyści płynące z zatrudnienia wspieranego w formie prac interwencyjnych, robót publicznych czy refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Warto pamiętać, że wymienione instrumenty są formą pomocy zarówno dla osób bezrobotnych, ale jednocześnie dla pracodawców. Pracodawcy korzystający z zatrudnienia wspieranego ograniczają ryzyko i koszty związane z rekrutacją, jednocześnie inwestując w pracownika, który zdobywa niezbędne na rynku pracy doświadczenie i umiejętności zawodowe. Pracodawca staje przede wszystkim przed możliwością zwiększenia zatrudnienia poprzez utworzenie nowego miejsca pracy, przy znaczącym obniżeniu kosztów z tym związanych. Dzięki ściślejszej współpracy z Urzędem, ma także szansę przeprowadzenia szeroko zakrojonego procesu rekrutacji, za sprawą którego wybierze najlepszego kandydata na tworzone stanowisko. Co więcej, nowo stworzone miejsca pracy, wyposażone w sprzęt niezbędny do wydajnego wykonywania swoich obowiązków, przyczynia się do wzrostu potencjału rozwojowego przedsiębiorstwa, a także umocnią jego przewagę konkurencyjną.

3.3.1.8 Bezrobotni zamieszkali na wsi

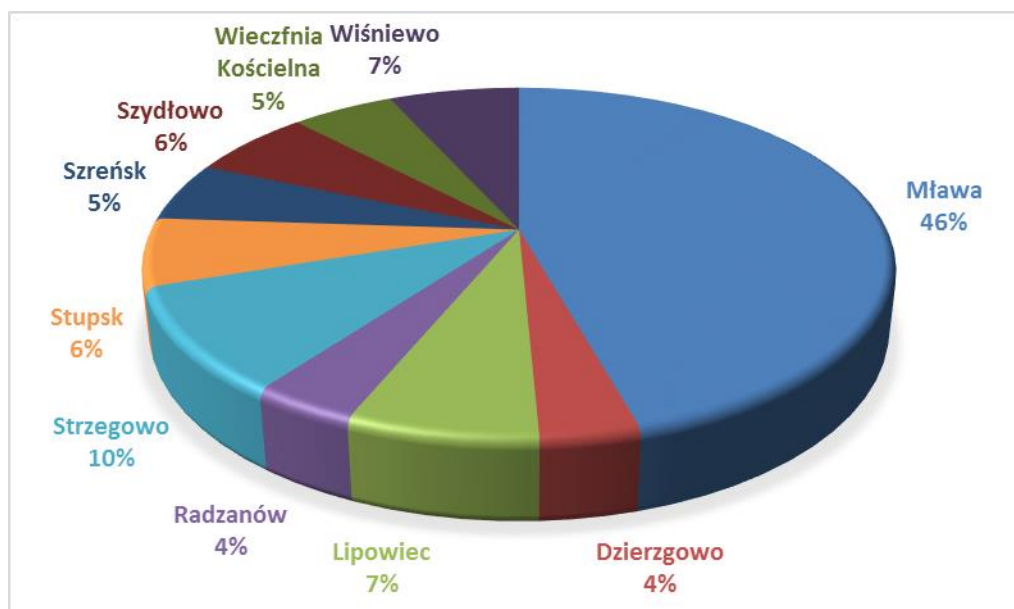
W końcu 2018 roku w rejestrach bezrobotnych pozostawało 939 osób zamieszkałych na wsi, w tym 565 kobiet. Ponad 33,86% to osoby powyżej 45 roku życia. Osoby do 30 roku życia stanowią 30,24% osób zamieszkałych na wsi. Natomiast na koniec grudnia 2017 roku 1174 bezrobotnych mieszkało na wsi (co stanowi 56,23% ogółu bezrobotnych) w tym 673 kobiety.

Wykres 15. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi w 2018 roku

Nieziennie najwięcej bezrobotnych mieszka w gminie Strzegowo – 167 osób. Jest to też największa obszarowo gmina powiatu mławskiego. Najmniej mieszka w gminie Dzierzgowo – 63 osoby – 4%

Wykres 16. Struktura bezrobocia według miejsca zamieszkania w 2018 roku

W końcu 2018 roku w rejestrach bezrobotnych zamieszkałych na wsi pozostawało najwięcej osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (28,96%). Niewiele mniej było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (27,26%). Podobnie było w końcu 2017 roku najliczniejszą grupą były osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej (33,91%). Osoby wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 27,6% ogółu bezrobotnych ze wsi. Przyczyn pozostawania bez

pracy można więc upatrywać między innymi w niskim poziomie wykształcenia. Najmniej liczną grupą osób w interesującej nas kategorii są osoby z wykształceniem wyższym – 10,75% w końcu 2018 roku.

Tabela 27. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według poziomu wykształcenia w końcu 2018 roku i w końcu 2017 roku

Poziom wykształcenia	2017	Odsetek (%) 2017 rok	2018	Odsetek (%) 2018 rok
Wyższe	79	7,55	101	10,75
Policealne i średnie zawodowe	213	20,34	205	21,83
Średnie ogólnokształcące	111	10,6	105	11,18
Zasadnicze zawodowe	289	27,6	256	27,26
Gimnazjalne i poniżej	355	33,91	272	28,98

Źródło: PUP Mława

W końcu 2018 roku podobnie jak w końcu 2017 i 2016 roku pod względem stażu pracy, wśród badanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi, dominowały osoby ze stażem od 1 do 5 lat. Warto również podkreślić, że łącznie osób posiadających staż pracy do jednego roku lub nie posiadających go wcale na koniec 2018 roku było podobnie jak w końcu 2017 roku, ponad 35%.

Tabela 28. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według stażu pracy w końcu czerwca 2018 roku i w końcu 2017 roku

Staż pracy (w latach)	2017	Odsetek (%) 2017 rok	2018	Odsetek (%) 2018 rok
Bez stażu	176	16,81	165	17,57
Do 1 roku	194	18,53	167	17,78
1-5	244	23,31	248	26,41
5-10	171	16,33	156	16,61
10-20	161	15,37	118	12,56
20-30	81	7,74	65	6,92
30 lat i więcej	20	1,91	20	2,15

Źródło: PUP Mława

Zarówno w końcu 2018 roku jak i w końcu 2017 i 2016 roku wśród tej grupy bezrobotnych dominują osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (23,21% w 2018 roku, 25,90% w 2017 roku i 24,89% w 2016 roku).

Tabela 29. Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2018 roku i w końcu 2017 roku

Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	2017	Odsetek (%) 2017 rok	2018	Odsetek (%) 2018 rok
Do 1	147	12,52	140	14,9
1-3	241	20,53	197	21
3-6	178	15,16	155	16,5
6-12	145	12,35	122	13
12-24	159	13,54	107	11,39
pow. 24	304	25,9	218	23,21

Źródło: PUP Mława

W końcu 2018 roku wśród osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zamieszkałych na wsi najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne (441 osób – 47% ogółu zamieszkałych na wsi). Osoby, które ukończyły 30 rok życia a nie ukończyły 50 roku życia stanowią ponad 44% bezrobotnych zamieszkałych na wsi (413 osób)

3.3.1.9 Bezrobotni bez kwalifikacji

Według danych na koniec 2018 roku bez kwalifikacji zawodowych zarejestrowanych było 363 osoby w tym 228 kobiet. Grupa ta stanowi 21% ogółu bezrobotnych. Natomiast w końcu 2017 roku zarejestrowanych było 459 osób, w tym 284 kobiety (22%).

4. Liczba i struktura zawodowa ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie

Na ilość ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, jaka jest zgłaszana do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie ma wpływ zainteresowanie lokalnych pracodawców przyjmowaniem nowych osób do pracy w swoich przedsiębiorstwach. W 2018 roku do tutejszego Urzędu wpłynęło 5544 ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym 4693 oferty niesubsydiowane. W porównaniu do 2017 roku liczba zgłoszonych ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wzrosło o 879 miejsc pracy.

W poniższej tabeli zestawiono zawody najczęściej poszukiwane przez pracodawców w 2018 i 2017 roku. Ze względu na ich ilość uwzględniono zawody, w których pracodawcy w badanym okresie zgłaszali co najmniej 20 wolnych miejsc pracy. Większości zgłaszanych ofert mniejsze znaczenie miało posiadane wykształcenie. Pracodawcy najchętniej zatrudniliby osoby oraz chętnych do pracy posiadające doświadczenie zawodowe.

W 2018 roku podobnie jak w 2017 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników w przemyśle przetwórczym, przede wszystkim branży elektronicznej i spożywczej. Dużym zainteresowaniem cieszą się również kandydaci do pracy w budownictwie i handlu.

Tabela 30. Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody w 2017 i 2018 roku.

L.p.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Oferty pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2017 roku		Oferty pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w 2018 roku		Bezrobotni (stan na 31.12.2018 r.)	
			Ogółem	w tym subsydiowane	Ogółem	w tym subsydiowane	Ogółem	w tym do 30 r.ż.
1.	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	962990	194	12	1721	14	27	8
2.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	932911	40	0	713	0	155	1
3.	Rozbieracz - wykrawacz	5151104	26	1	230	1	1	0
4.	Pakowacz ręczny	932101	3	0	203	0	1	0
5.	Technik administracji	334306	188	153	162	133	12	5
6.	Robotnik gospodarczy	515303	181	157	150	126	22	0
7.	Sprzedawca*	522301	179	90	139	52	90	30
8.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	821304	465	0	134	0	77	27
9.	Szwaczka maszynowa	815301	124	1	117	1	0	0
10.	Pozostali pracownicy wykonujący dorywcze prace proste	962290	0	0	106	0	0	0
11.	Magazynier	432103	159	21	95	22	13	4
12.	Monter sprzętu radiowego i telewizyjnego	821305	0	0	90	0	1	0
13.	Technik prac biurowych*	411004	121	58	82	42	10	2
14.	Pomocniczy robotnik budowlany	931301	131	40	72	43	12	0
15.	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	932990	3	0	70	0	21	9
16.	Kontroler jakości wyrobów przemysłowych	311937	62	1	59	0	11	9
17.	Pozostali magazynierzy i pokrewni	432109	39	1	53	1	8	4
18.	Pomoc kuchenna	941201	26	18	39	16	4	0
19.	Doradca klienta	524902	28	12	37	20	7	4
20.	Operator maszyny	812108	0	0	33	0	0	0

	rozlewniczej							
21.	Kierowca szmochodu ciężarowego	833203	57	8	33	6	8	0
22.	Pomocniczy robotnik drogowy	931205	33	8	32	6	6	0
23.	Kucharz*	512001	20	3	29	8	66	19
24.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	723307	9	0	29	0	2	0
25.	Monter wyrobów z tworzyw sztucznych	821906	0	0	29	0	0	0
26.	Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	911290	27	8	29	5	1	0
27.	Zbrojarz	711404	18	1	28	1	4	1
28.	Operator urządzeń do przetwórstwa mięsa	816028	903	1	27	0	0	0
29.	Rzeźnik-wędliniarz	751105	0	0	25	0	4	2
30.	Kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	834401	21	7	25	3	0	0
31.	Fryzjer*	514101	7	3	22	10	12	8
32.	Asystent nauczyciela w szkole	531204	14	9	22	15	0	0
33.	Spawacz	721204	12	0	21	1	2	0
34.	Asystent nauczyciela przedszkola	531202	32	18	20	15	2	1
35.	Sprzedawca w stacji paliw	524502	8	4	20	4	3	2
36.	Tapicer*	753402	90	0	0	0	1	6
37.	Murarz	711202	67	11	9	2	58	0
38.	Cieśla*	711501	67	1	4	1	8	0
39.	Pozostali kucharze	512090	36	0	11	0	1	1
40.	Technik elektronik*	311408	30	0	15	0	21	2
41.	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	422201	26	1	1	1	0	0
42.	Specjalista do spraw sprzedaży	243305	25	7	5	1	4	1
43.	Zaopatrzeniowiec	332302	24	11	3	3	0	0
44.	Cieśla szalunkowy	711502	21	9	18	2	6	8
45.	Sprzętaczka biurowa	911207	21	10	16	13	17	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w systemie SI SYRIUSZ

5. Potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe lokalnego rynku pracy jako podstawa do planowania szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych

Poniżej przedstawione zostały potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe jako podstawa do planowania szkoleń i staży ustalone na podstawie dostępnych źródeł zawierających dane pozwalające

ustalić kierunki rozwoju zawodowego na lokalnym rynku pracy. W tym celu wykorzystano dane generowane przez System Informatyczny Syriusz Std, a także badania ankietowe prowadzone od listopada do grudnia 2018 roku wśród osób uprawnionych do szkoleń oraz pracodawców działających na terenie powiatu mławskiego.

Szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienie dotyczące przygotowania zawodowego dorosłych. Po zmianach w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20 kwietnia 2004 roku, dotyczących tej formy aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zainteresowanie ze strony pracodawców nie występuje. Określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. z dnia 16 kwietnia 2009 r.) szczegółowe warunki, sposób i tryb organizowania przygotowania zawodowego dorosłych, sposób refundowania pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych, kwalifikacje wymagane od opiekunów uczestników przygotowania zawodowego dorosłych, warunki i tryb przeprowadzania egzaminu sprawdzającego znacząco ograniczyło dostęp większości pracodawców do tego instrumentu rynku pracy. Od momentu wprowadzenia powyższych zmian, pomimo szerokiej promocji, Powiatowy Urząd Pracy w Mławie nie podpisał żadnej umowy o zorganizowanie przygotowania zawodowego dorosłych. Jak pokazują przeprowadzone badania, pracodawcy działający na terenie powiatu mławskiego w ogóle nie biorą pod uwagę organizowania tego sposobu podnoszenia kwalifikacji zawodowych wśród osób bezrobotnych. Z uwagi na powyższe, w dalszej części raportu niemożliwym było podanie wyników badania i określenie proponowanych kierunków przygotowania zawodowego dorosłych.

5.1. Potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe pracodawców i bezrobotnych wynikające z analizy danych zastanych

Ze zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie ofert pracy w 2018 roku, podobnie jak 2017 wynika, iż poza wymaganym doświadczeniem zawodowym najczęściej powtarzającymi się wymaganiami wobec kandydatów do pracy są: umiejętność obsługi komputera, obsługi kasy fiskalnej, posiadanie kompletu uprawnień do pracy w zawodzie kierowcy samochodu ciężarowego (prawa jazdy kategorii C, CE oraz kwalifikacji wstępnej przyspieszonej i karty kierowcy), posiadanie aktualnej książeczki sanitarno – epidemiologicznej, uprawnień na operatorów sprzętu ciężkiego, operatorów wózek widłowy. Pracodawcy zgłaszający wolne stanowiska pracy, poza wymaganymi kwalifikacjami do wykonywania zawodu, na pierwszym miejscu wymieniają cyt.: „*chęci do pracy*”, „*dużą motywację do pracy*” dalej wskazują takie cechy jak: odpowiedzialność, dyspozycyjność, zdolności manualne.

Z rozmów z pracodawcami wynika, iż zgłaszający się kandydaci ubiegający się o pracę przedstawiają warunki jakie ich interesują, często nieproporcjonalne do posiadanych kwalifikacji i

doświadczenia zawodowego, które koncentrują się głównie na wynagrodzeniu za pracę i wygodnych dla nich, warunkach pracy.

Do przeanalizowania potrzeb na zawody i specjalności ze strony podaźowej na lokalnym rynku pracy wzięto pod uwagę również subsydiowane oferty pracy oraz oferty stażu zgłoszone do PUP w Mławie w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku. W ofertach tych najczęściej pojawiającym się zawodem jest technik administracyjny oraz robotnik gospodarczy oraz technik prac biurowych.

Inne zgłaszane przez pracodawców w ramach subsydiowanych miejsca pracy to sprzedawca, technik prac biurowych, pomocniczy robotnik budowlany, magazynier i doradca klienta.

W 2018 roku bezrobotni odbywający staż byli kierowani głównie na stanowiska takie jak: doradca klienta, magazynier, pomoc kuchenna, pomoc przedszkolna, pomoc nauczyciela, pracownik biurowy. W przypadku staży w 2017 roku pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na stanowiska biurowe tworząc miejsca pracy głównie dla pomocy administracyjnych, pomocy biurowych, referentów, sekretarek.

Do końca grudnia 2018r. skierowano do odbycia stażu 290 bezrobotnych, zaś w 2017 roku - 338 osób.

Warto zaznaczyć, że w 2018 roku widoczne jest zmniejszenie zainteresowania ze strony osób bezrobotnych podejmowaniem staży ze względu na dużą liczbę ofert pracy. Zwłaszcza osoby młode częściej decydowały się na zatrudnienie i zdobywanie kwalifikacji podczas pracy w porównaniu z latami poprzednimi.

W 2018 roku szkolenie zawodowe indywidualne i grupowe ukończyło 180 osób. Tematyka zorganizowanych szkoleń była bardzo zróżnicowana, dopasowana do konkretnych potrzeb lokalnego rynku pracy. Skierowani bezrobotni brali udział w takich szkoleniach jak: kurs kancelaryjny, Spawacz metodami MAG, TIG, Kwalifikacja wstępna przyśpieszona, Prawo jazdy kat. B, Operator koparko-ładowarki, Prawo jazdy C, Operator wózka jezdniowego z uprawnieniami UDT, Prawo jazdy kat. CE, Pilarz –drwal, Konserwator maszyn z uprawnieniami SEP, Sprzedawca z obsługą kas fiskalnych, terminala płatniczego oraz minimum sanitarnym, monter instalacji sanitarnych-hydraulik, operator wózka jezdniowego +SEP do 1 kv, operator ładowarki, operator HDS, Pracownik z uprawnieniami do prac na wysokości oraz SEP do 1 kV, Pracownik z obsługą programu WF-MAG + ECDL B3, ruchome podesty wolnobieżne i samojezdne.

W 2017 roku ogółem na szkolenia skierowano 227 uprawnionych osób oraz 41 osób w ramach bonów szkoleniowych. Były to następujące szkolenia: zarządzanie biurem i obsługa klienta oraz podstawy obsługi komputera, rozbieracz – wykrawacz, pracownik hurtowni i magazynu z podstawami programu WF-MAG i obsługą wózków jezdniowych podnośnikowych, operator koparko – ładowarki, operator wózka jezdniowego, prawo jazdy kat. CE, pracownik biurowy z elementami KP, obsługi programów biurowych (ECDL), podstaw dokumentacji ZUS, księgowość od podstaw do samodzielnego księgowania + Certyfikat do prowadzenia samodzielnej księgowości, obuwnik-szwacz, podstawy organizacji i obsługi gości w hotelu i gastronomii, elektryk- uprawnienia SEP do 1 kW,

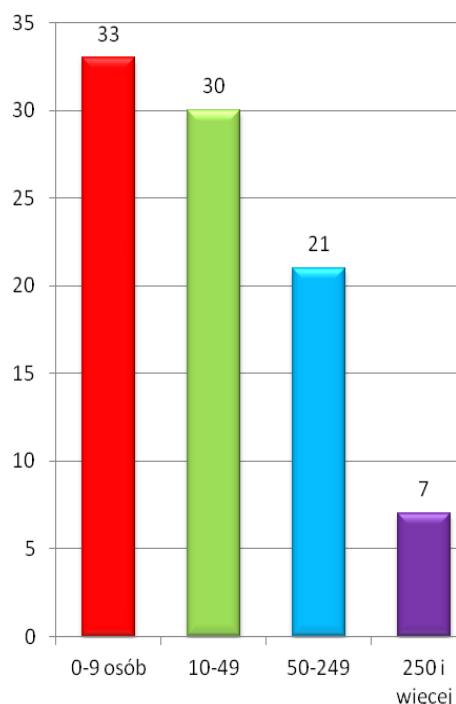

sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i certyfikatem ECDL BASE, spawanie metodą MAG (135) i TIG (141).

5.2. Potrzeby kwalifikacyjno – zawodowe pracodawców i bezrobotnych zidentyfikowane w wyniku badania ankietowego

W okresie od listopada do grudnia 2018 Powiatowy Urząd Pracy w Mławie przeprowadził badania ankietowe wśród grupy 91 pracodawców działających na terenie powiatu mławskiego.

Wykres 17. Struktura zatrudnieniowa ankietowanych pracodawców

W punkcie tym zawarto zbiorcze podsumowanie wyników tych badań. Obejmuje ono analizę źródeł wtórnych oraz wywiadów bezpośrednich przeprowadzonych z pracodawcami działającymi na terenie miasta Mława i gmin wiejskich wchodzących w skład powiatu. Kwestionariusz skierowany do pracodawców zawierał zarówno pytania zamknięte, jak i pytania otwarte. Pośrednicy pracy przeprowadzający badania ankietowe do wszystkich pracodawców dotarli osobiście.

Według prognoz na 2019 rok w przypadku firm branży elektronicznej i współpracujących z nimi agencji zatrudnienia nie należy spodziewać się zwiększania zatrudnienia. Jedynym nowym zakładem będzie firma która przejmie zobowiązania firmy Neotech Sp. z o.o., która pod koniec 2018 roku ogłosiła upadłość. W pierwszej kolejności zatrudnienie znaleźć tam mają byli pracownicy firmy NEOTECH, którzy w chwili obecnej zostali „wchłonięni” przez firmę LG Electronics.

W 2019 roku planuje się dalszą ekspansję marketów handlowych, gdzie zdecydowanym liderem jest grupa marketów Dino. Po otwarciu w dniu 30 grudnia 2018 roku pierwszego marketu w

Mławie, zarząd spółki planuje otwarcie kolejnych 3 marketów w Mławie i dodatkowo 2 kolejnych w powiecie (nieoficjalnie mówi się o Szreńsku i Radzanowie). Należy wspomnieć też o planach otwarcia w I kwartale 2019 roku marketu Bricomarche w Mławie. Plany „wejścia” na teren powiatu mławskiego ma grupa SPS Handel S.A – właściciel marketów Primm.

W 2019 roku ruszy przebudowa drogi krajowej S7 na odcinku Napierki-Strzegowo. Generalny wykonawca firma Strabag planuje zatrudnienia brukarzy robotników drogowych, kierowców i pracowników fizycznych.

Zapotrzebowanie na pracowników związane jest nie tylko z rozwojem, modernizacją i unowocześnianiem firmy ale coraz częściej pracodawcy zgłaszają narastające problemy z uzupełnieniem braków kadrowych w swoich firmach. Zdecydowana większość firm będzie w roku 2019 przeprowadzać nabory. Tylko 4 firmy deklarowały w 2019 roku brak ruchów kadrowych, jedna firma zgłosiła spadek zatrudnienia i konieczność nieprzedłużenia umów o pracę kilkorgu pracowników.

W trakcie rozmów z ankietowanymi pracodawcami nasuwają się następujące wnioski. Duże firmy produkcyjne działające głównie w branży elektronicznej i rolno spożywczej mają coraz więcej pracowników między innymi z Ukrainy i Białorusi. Z roku na rok spada liczba zatrudnionych Polaków. Firmy te mają obawy że w przypadku otwarcia zachodnich rynków pracy spora grupa pracowników ze wschodu wyjedzie do lepiej płatnej pracy i w związku z tym moce produkcyjno-przetwórcze naszych zakładów drastycznie zmaleją.

Mniejsi pracodawcy boją się inwestować w nowe technologie pozwalające rozszerzyć katalog usług lub posiadanych produktów gdyż często z powodu braku rąk do pracy nie nadążają z bieżącymi zamówieniami.

Pracodawcy coraz bardziej zmniejszają swoje wymagania co do kandydatów do pracy – najczęściej powtarzaniem wymaganiem jest chęć do pracy. Ankietowani deklarowali możliwość przyuczenia, skierowania na szkolenie ułatwiające podjęcie pracy. Coraz częściej pracodawcy gotowi są ponosić koszty tych szkoleń.

W trakcie badania poprosiliśmy pracodawców o wskazanie kryteriów, które biorą pod uwagę oceniając osobę ubiegającą się o przyjęcie do pracy. Pracodawcy najczęściej wskazywali:

- Umiejętności kandydata – 49 pracodawców
- Posiadane uprawnienia zawodowe – 38 pracodawców
- Doświadczenie zawodowe – 37 pracodawców
- Predyspozycje – 33 pracodawców
- Posiadane wykształcenie – 21 pracodawców

Na pytanie o plany zatrudnieniowe na 2019 rok pracodawcy najczęściej wymieniali następujące stanowiska pracy:

- Pracownik produkcji-150 osób
- Pracownik fizyczny 11 osób
- Monter podzespołów i zespołów elektronicznych 50

- Magazynier-48 osób
- Sprzedawca-47 osób
- Pracownik rozbioru-29 osób
- Kierowca CE – 25 osób
- Kontroler jakości-23 osoby
- Pracownik ekipy myjącej-20 osób
- Technik elektronik 20 osób

W ankiecie zapytaliśmy też pracodawców na jakie bariery napotykają przy przyjmowaniu nowych pracowników? Respondenci najczęściej wskazywali przede wszystkim na:

- brak kandydatów posiadających odpowiednie kwalifikacje i umiejętnościach zawodowe (43 pracodawców),
- brak wymaganego doświadczenia zawodowego (29 odpowiedzi),
- wysokie wymagania finansowe kandydatów do pracy w stosunku do posiadanych kwalifikacji i umiejętności (22 respondentów),
- niechęć potencjalnych pracowników do podejmowania jakiegokolwiek pracy (31 pracodawców).

W trakcie badania przedsiębiorcy nadal sygnalizowali duże zainteresowanie wsparciem urzędu w zatrudnieniu pracowników. Na pytanie jaką formą wsparcia byliby zainteresowani wskazywali:

- Refundacja kosztów doposażenia stanowiska pracy - 38 pracodawców,
- Prace interwencyjne – 32 pracodawców,
- Staż – 26 pracodawców,
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy – 16 pracodawców,
- Szkolenia zawodowe dla przyszłych pracowników – 13 pracodawców.

Pracodawcy sygnalizowali również gotowość do zatrudnienia osób bezrobotnych po odbyciu następujących szkoleń zawodowych w elektromonter, elektryk, magazynier z uprawnieniami na wózki widłowe, sprzedawca oraz operator sprzętu ciężkiego.

W listopadzie i grudniu prowadzone było również badanie ankietowe wśród osób uprawnionych do szkoleń. W badaniu uczestniczyło 140 bezrobotnych, którzy zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi jakie szkolenia chcieliby ukończyć. Bezrobotni najczęściej wskazali szkolenia:

- Sprzedawca z obsługą kas fiskalnych – 32 osoby,
- Operator wózków widłowych – 18 osób,
- Operator sprzętu ciężkiego – 15 osób, w tym operator koparko – ładowarki -12, operator walca drogowego – 2, operator dźwigu – 1,

- Kadry, płace i rachunkowość – 12 osób,
- Pracownik biurowy z certyfikatem ECDL i znajomością AutoCad – 11 osób,
- Kosmetyka i fryzjerstwo – 8 osób,
- Opiekun osób starszych – 4 osoby,
- Spawacz- 4 osoby,
- Uprawnienia wysokościowe i SEP – 4 osoby.

Należy również zauważyć, iż 10 osób spośród ankietowanych nie była zainteresowana udziałem w szkoleniach.

5.3. Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych

Analizując potrzeby na kwalifikacje i zawody strony popytowej (osoby uprawnione do szkoleń) oraz podażowej rynku pracy (pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem nowych pracowników) okazuje się, że niektóre zawody wskazane przez pracodawców zbieżne są z propozycjami osób zarejestrowanych. Różnice w pozostałych przypadkach wynikać mogą z niedostatecznej znajomości realiów na lokalnym rynku osób poszukujących pracy. Z drugiej strony planowane zapotrzebowanie na pracowników w dużej mierze odnosi się do zawodów, do wykonywania których wymagane jest wyłącznie doświadczenie zawodowe i umiejętności z tego doświadczenia płynące. Takie doświadczenie, będąc osobą bezrobotną, można uzyskać poprzez staż zawodowy odbywany u pracodawcy. Pamiętać jednak należy, iż nie wszyscy zarejestrowani jako bezrobotni spełniają warunki niezbędne do skorzystania z tej pośredniej formy aktywizacji. Wyniki badania pod względem podobieństw wskazują, iż nadal zainteresowaniem ze strony pracodawców, jak i osób uprawnionych do szkoleń cieszą się zawody w branży handlowej, budowlanej oraz transportowej. Branży handlowej dotyczą również zawody magazyniera i kasjera. Podobne zainteresowanie takimi kierunkami szkoleń wykazały badane osoby uprawnione. W branży budowlanej zgodność ankietowanych stron dotyczy operatorów sprzętu do robót ziemnych między innymi operator koparki, operator koparko-ładowarki, operator spycharki, operator równiarki, operator walca drogowego

Nieślabnące zapotrzebowanie dotyczy również zawodu kierowcy samochodu ciężarowego i operatora wózków jezdniowych (widłowych) z uprawnieniami UDT.

Najmniejsze różnice występują w przypadku dotychczas zorganizowanych staży zawodowych oraz zapotrzebowania osób zainteresowanych jego odbyciem. Kierunki staży doskonale odpowiadają na określone przez respondentów zawody, w których chcieliby zdobywać doświadczenie.

5.4. Kierunki szkoleń, staży i przygotowania zawodowego wynikające z analizy danych zastanych

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Mławie realizował szkolenia o następujących kierunkach: kurs kancelaryjny, Spawacz metodami MAG, TIG, Kwalifikacja wstępna przyspieszona, Prawo jazdy kat. B, Operator koparko-ładowarki, Prawo jazdy C, Operator wózka jezdniowego z uprawnieniami UDT, Prawo jazdy kat. CE, Pilarz –drwal, Konserwator maszyn z uprawnieniami SEP, Sprzedawca z obsługą kas fiskalnych, terminala płatniczego oraz minimum sanitarnym, monter instalacji sanitarnych-hydraulic, operator wózka jezdniowego + SEP do 1 kv, operator ładowarki, operator HDS, Pracownik z uprawnieniami do prac na wysokości oraz SEP do 1 kV, Pracownik z obsługą programu WF-MAG +ECDL B3, ruchome podesty wolnobieżne i samojezdne.

Z analizy danych wynika, iż głównymi kierunkami staży zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie były doradca klienta, magazynier, pomoc kuchenna, pomoc przedszkolna, pomoc nauczyciela, pracownik biurowy

5.5. Różnice i podobieństwa potrzeb ze względu na źródło danych

W 2018 roku w porównaniu do badań przeprowadzonych w roku 2017 preferencje szkoleniowe osób zarejestrowanych nie zmieniły się dość znacząco. W dalszym ciągu osoby uprawnione są zainteresowane szkoleniami ukierunkowanymi na uzyskanie uprawnień na wózki widłowe wraz z obsługą oprogramowania magazynowego oraz fakturowania, szkoleniem sprzedawcy z obsługą kas fiskalnych, szkoleniami przygotowującymi do uzyskania uprawnień niezbędnych do wykonywania zawodu kierowcy samochodów ciężarowych, jak również operatorów sprzętów do wykonywania robót ziemnych.

6. Planowana oferta edukacyjna (szkolenia, staże, przygotowania zawodowe dorosłych) powiatu mławskiego

Z przeprowadzonego badania oraz charakterystyki powiatu mławskiego należy uznać, iż oferowane do tej pory przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie kierunki szkoleń i staży jak najbardziej odpowiadały zapotrzebowaniu na lokalnym rynku pracy.

Preferowane na lokalnym rynku pracy kierunki szkoleń:

- operator wózka jezdniowego z uprawnieniami UDT,
- kierowca CE,
- kwalifikacja wstępna przyspieszona,
- operator koparki,
- operator koparko-ładowarki ,
- operator spycharki,
- operator równiarki,

- operator walca drogowego,
- brukarz-pracownik drogowy,
- sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej +ECDL,
- rachunkowość- ewidencja księgową.

Preferowane na lokalnym rynku pracy staże według zawodów lub umiejętności:

- pracownik biurowy – obsługa komputera, obsługa pakietu Office, obsługa urządzeń biurowych, praca z dokumentami, prowadzenie biura;
- sprzedawca – obsługa kasy fiskalnej, obsługa terminala płatniczego, obsługa klienta, sporządzanie zamówień towaru;
- pracownik gastronomii – przygotowywanie posiłków, obsługa klienta, serwowanie posiłków;
- opiekun – opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, dziećmi.

Na rok 2019 Powiatowy Urząd Pracy w Mławie planuje w pierwszej kolejności zorganizować szkolenia pod indywidualne potrzeby rynku pracy oraz zorganizować szkolenia zawodowe dla osób uprawnionych m. in. w kierunkach:

- operator sprzętu ciężkiego oraz drogowego,
- sprzedawca – obsługa kasy fiskalnej, obsługa terminala płatniczego, obsługa klienta, sporządzanie zamówień towaru;
- szkolenie podnoszące kwalifikacje zawodowe magazyniera z uprawnieniami na wózki widłowe;

Przy planowaniu szkoleń na 2019 rok istotne znaczenie będą miały m. in. wyniki ankiet przeprowadzonych z osobami bezrobotnymi i pracodawcami z terenu powiatu mławskiego oraz struktura ofert pracy zgłaszanych do tut. Urzędu Pracy. Jak również brana pod uwagę będzie efektywność zatrudnieniowa po szkoleniach zorganizowanych w 2018 roku.

W znacznym stopniu oferta szkoleniowa PUP zgodna jest z wynikami przeprowadzonej analizy.

Jak pokazują wywiady z pracodawcami osoby ubiegające się o zatrudnienie często nie znają podstawowych zasad obowiązujących w procesie rekrutacji, jak również brak im odpowiednio wysokiej motywacji do podjęcia zatrudnienia. Zasadnym jest więc umożliwienie osobom bezrobotnym nabycia umiejętności, które zwiększą ich szanse na odpowiednie zaprezentowanie swojej kandydatury do pracy. Występuje duże zapotrzebowanie na zajęcia z metod aktywnego poszukiwania pracy m. in. sporządzanie dokumentów aplikacyjnych i autoprezentacji.

7. Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła nowy instrument polityki rynku pracy - Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS).

Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm, jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

Ze środków Krajowego Funduszu Społecznego można finansować:

- określenie potrzeb firmy w zakresie kształcenia ustawicznego, które ma być dofinansowane ze środków KFS,
- kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,
- egzaminy umożliwiające uzyskanie dyplomów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
- badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
- ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

Do końca grudnia 2018 roku wpłynęły 133 wnioski o sfinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego dla 417 osób. W całym 2018 r. zawarto 102 umowy na sfinansowanie kosztów kształcenia pracodawców i ich pracowników w ramach KFS dla 303 osób. **Tematyka szkoleń na jakie kierowani byli pracownicy to m.in. Prawo jazdy kat. CE, Prawo pracy, płace, zasiłki, ubezpieczenia społeczne, Płatnik, Operator wózków widłowych, spawanie elektryczne, elektronika samochodowa, kosmetologia estetyczna, podyplomowe studium prawa pracy, kursy dla pielęgniarek.**

Szkolenia te umożliwią na zdobycie dodatkowych umiejętności, a także podwyższenie kwalifikacji pracownikom. Priorytetami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wydatkowania środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2018 były:

- Wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych (na podstawie Barometru zawodów 2018);
- Wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy;
- Wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie, przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej.

W 2019 roku ze środków KFS będą mogły skorzystać pracodawcy i pracownicy zgodnie z ustalonymi przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nowymi priorytetami wydatkowania środków z KFS przeznaczonymi na:

- Wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych (na podstawie Barometru zawodów powiat mławski 2019);
- Wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które nie posiadają świadectwa dojrzałości;
- Wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników, pochodzących z grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego, wskazanych na liście przedsiębiorstw społecznych prowadzonej przez MRPiPS, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych, pochodzących z grup, o których mowa w art. 4 ust 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych lub pracowników Zakładów Aktywności Zawodowej;
- Wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie, przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej;
- Wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu, nauczycieli kształcenia zawodowego oraz pozostałych nauczycieli, o ile podjęcie kształcenia ustawicznego umożliwi im pozostanie w zatrudnieniu;
- Wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia

8. Przewidywane kierunki rozwoju powiatu mławskiego

Nowa perspektywa finansowa środków unijnych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 przyniosła nowe procedury ubiegania się o dofinansowanie projektów w ramach poszczególnych priorytetów oraz uruchomienie środków dopiero w momencie pełnego przygotowania tych procedur. Dodatkowo ze względu na specjalną sytuację województwa mazowieckiego, wynikającą z faktu, że nie będzie zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych, wsparcie działań na jego rzecz będzie odbywało się w indywidualny sposób, co może ograniczyć dostępność środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W związku z ograniczonymi środkami unijnymi, Urząd będzie dążył do pozyskiwania możliwie największych funduszy również z innych źródeł, pozwalających na utrzymanie świadczonej pomocy na dotychczasowym poziomie.

Misja i cele rozwoju regionu określone w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 w pełni znajdują odzwierciedlenie w priorytetach realizowanych w ramach założeń Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego na lata 2014-2020, dostosowanej do jego specyfiki. Nadrzędnym celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój

produkcji i przemysłu kierowanego na eksport, szczególnie w branży średniozaawansowanych i zaawansowanych technologii.

Obszarem realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego jest teren obejmujący 10 gmin, w tym jedną miejską gminę Mława i 9 wiejskich. Priorytetami strategicznymi dla powiatu mławskiego są następujące zagadnienia, które określają również przewidywane kierunki rozwoju powiatu:

- rozwój gospodarki, infrastruktury i zasobów ludzkich,
- rozwój sektora rolnego i zasobów wiejskich,
- rozwój oświaty, kultury i turystyki.

Najważniejszym dokumentem określającym zasady polityki rozwoju na szczeblu regionalnym jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Cele i projekty Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego są zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Z punktu widzenia lokalnej polityki rozwoju kluczowe miejsce zajmuje dokument Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Głównym celem Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w regionie poprzez:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki,
- Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,
- Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Podsumowanie

Wskutek przemian demograficznych rynek pracy staje przed poważnymi wyzwaniami. Analizując poprzednie lata działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie, zakładane kierunki rozwoju zawodowego osób zarejestrowanych realizowane były w pełni. Środki finansowe pozyskiwane na ustawowe formy aktywizacji zawodowej osób zarejestrowanych w znacznym stopniu pozwalały na zaspokajanie potrzeb zarówno pracodawców, jak i bezrobotnych. W roku 2019 tendencje widoczne obecnie na rynku pracy będą się utrzymywać. Dlatego Powiatowy Urząd Pracy kontynuować będzie podjęte priorytety i kierunki działań. Najważniejszym z nich jest aktywna polityka pozyskiwania dostępnych dla urzędów pracy środków finansowych z przeznaczeniem na aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz wpieranie

lokalnych przedsiębiorców i pracodawców, pochodzących ze źródeł krajowych oraz unijnych. Dodatkowe finanse przeznaczone zostaną na wsparcie osób bezrobotnych zainteresowanych podjęciem własnej działalności gospodarczej, wsparcie przedsiębiorców zamierzających tworzyć lub modernizować stanowiska pracy, organizację prac interwencyjnych, robót publicznych oraz staży zawodowych i szkoleń. Planowane na lokalnym rynku pracy kierunki szkoleń nastawione będą przede wszystkim na zaspokajanie indywidualnych potrzeb pracodawców. Prognozujemy zapotrzebowanie na: operatorów sprzętu ciężkiego; szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe magazyniera z obsługą programów komputerowych i uprawnieniami na wózki widłowe, pracowników branży budowlanej i handlu. Planowane staże na stanowisku pracownika biurowego, opiekuna do osób starszych i niepełnosprawnych oraz dzieci, a także dotyczące branży usługowej pozwolą na uzyskanie oprócz umiejętności zawodowych również tak bardzo pożądanego przez pracodawców doświadczenia.

Osoby, należące do grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwane grupami defaworyzowanymi, napotykają na swojej drodze wiele barier, które powodują ograniczenia i problemy w codziennym życiu, ale też istotnie utrudniają funkcjonowanie na rynku pracy. Ogół trudności można podzielić na dwie grupy: bariery osobiste (leżą po stronie samych defaworyzowanych) oraz bariery zewnętrzne (niezależne od nich).

Bariery osobiste to:

- Bariera edukacyjna (niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji i trudności z ich podnoszeniem, brak znajomości nowych technologii, deficyty wiedzy na temat sposobów poszukiwania pracy),
- Bariera psychologiczna (niskie poczucie własnej wartości, brak wiary we własne siły, brak umiejętności wyznaczania sobie celów)
- Bariera ekonomiczna (trudna sytuacja finansowa, brak środków na aktywne poszukiwanie pracy, w tym na dojazdy na rozmowy kwalifikacyjne, odpowiedni ubiór)
- Problemy zdrowotne (przewlekłe choroby utrudniające efektywną pracę, choroba alkoholowa, uzależnienia),
- Ograniczone godziny pracy z uwagi na opiekę nad dziećmi czy osobami zależnymi,
- Brak możliwości dojazdu do miejsca zatrudnienia środkami komunikacji publicznej, zwłaszcza do zakładów pracujących w systemie dwu i trzymianowy.

Bariery zewnętrzne:

- Stereotypizacja (obawa zatrudnienia osób postrzeganych przez pryzmat negatywnych elementów stereotypu, np. długotrwale bezrobotni - niechętni pracy, posiadający wyjątkowo niskie kwalifikacje; niepełnosprawni - pracownicy nieefektywni, kosztowni dla pracodawcy (organizacja miejsca pracy); opuszczający zakłady karne - nieuczciwi, mogący wrócić na ścieżkę przestępczą; osoby powyżej 50 roku życia – mało elastyczni, niechętni podnoszeniu kwalifikacji, ze złymi nawykami; samotne matki – niedyspozycyjne, często korzystające ze zwolnień chorobowych

- Bariery systemowe (system orzecznictwa o niepełnosprawności i niezdolności do pracy, powodujący, że osobom otrzymującym renty, które nie mają stwierdzonej całkowitej niezdolności do pracy, „nie opłaca się pracować”, system świadczeń emerytalnych – podobnie jak w przypadku rent – szansa uzyskania takiego świadczenia jest dla wielu osób znacznie bardziej atrakcyjna, niż podjęcie pracy, niewystarczająca liczba żłobków i przedszkoli oraz godziny otwarcia uniemożliwiające podjęcie pracy zawodowej przez samotne matki)
- Oferty pracy dla defaworyzowanych (niewielka liczba ofert dla tej grupy, oferty dla defaworyzowanych są w większości nieatrakcyjne pod względem finansowym i warunków pracy)

W większości przypadków brak pracy nie jest wyborem, tylko rezultatem dłuższego procesu, na końcu którego znajduje się wykluczenie społeczne. Wśród ogółu osób nieaktywnych zawodowo można wyróżnić wiele grup o wyraźnej specyfice i wyjątkowo podatnych na wykluczenie społeczne i zawodowe. Należą do nich osoby długotrwale bezrobotne, mieszkańcy obszarów wiejskich, osoby bez kwalifikacji zawodowych, młodzież wchodząca na rynek pracy, kobiety, osoby niepełnosprawne, etc. Są to grupy, które mają szansę odnalezienia się na rynku pracy i powinny znaleźć na nim swoje miejsce, ale w związku ze swoimi specyficznymi problemami potrzebują odpowiedniego wsparcia w wejściu czy powrocie na ten rynek.

Wnioski

Z przeprowadzonej analizy wynikają następujące wnioski:

- ✓ Powiat mławski ma przede wszystkim charakter rolniczy – w sektorze rolnictwo zatrudnionych jest ponad 34% osób pracujących, co więcej 57% ludności zamieszkuje na terenach wiejskich. Wskazaną więc byłaby promocja zatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości na tym obszarze.
- ✓ Co drugi bezrobotny mieszka na wsi (54,37%). Mieszkańcy wsi to głównie osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Prawie 47% tych osób pozostaje w rejestrach powyżej 12 miesięcy.
- ✓ Stopa bezrobocia w powiecie mławskim systematycznie spada na koniec listopada 2019 roku wyniosła 5,9 %.
- ✓ Długotrwale bezrobotni stanowią ponad 45% ogółu zarejestrowanych. Kobiety stanowią ponad 63% wszystkich długotrwale bezrobotnych. W większości to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (34,53%) oraz zasadniczym zawodowym (25,03%). Ponad 56% osób z tej grupy mieszka na wsi.
- ✓ Na terenie powiatu mławskiego według stanu na 30 czerwca 2018 roku zarejestrowanych było 5363 podmioty gospodarcze. Ważna jest zatem pomoc dla osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz wspieranie wzrostu inwestycji gospodarczych poprzez doposażanie stanowisk pracy. Wśród klientów

Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie dofinansowanie na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem.

- ✓ Większość instytucji szkoleniowych, to ośrodki szkolenia kierowców. Na terenie powiatu mławskiego działają również inne ośrodki szkolenia zawodowego, które rozwijają swoje zaplecze, pozwalające na praktyczne kształcenie w zakresie zdobywanych kwalifikacji i umiejętności. Jednak w przypadku bardziej wymagających zawodów np. spawaczy, Powiatowy Urząd Pracy w Mławie decyduje się na organizację szkoleń poza powiatem.
- ✓ Oferta edukacyjna szkół ponadgimnazjalnych jest dosyć szeroka. Osoby zainteresowane swoim rozwojem zawodowym mogą wybierać spośród 7 branżowych szkół zawodowych, 4 szkół technicznych, 14 szkół policealnych/pomaturalnych i 10 szkół ogólnokształcących. Zjawisko to jest pozytywne, jednak odpowiadając na potrzeby rynku pracy, należałoby zwiększyć ofertę i nabór do klas wielozawodowych, w których uczniowie nabywają konkretne kwalifikacje zawodowe dostosowane do potrzeb lokalnych pracodawców. Klasy wielozawodowe kształcą po kilka osób w danym zawodzie, co znacznie zwiększa ich atrakcyjność zawodową. Tutejszy Urząd nie tylko koncentruje się nie tylko na łagodzeniu skutków bezrobocia, ale także na zapobieganiu temu zjawisku. Dlatego też od 2017 roku realizowany jest projektu „Młodzi u progu kariery”, którego głównym celem jest pomoc młodzieży w świadomym wyborze dalszego kierunku kształcenia zgodnego z potrzebami lokalnego rynku pracy oraz promocja kształcenia zawodowego na wszystkich poziomach edukacyjnych (zasadniczym zawodowym, średnim i wyższym). Wskazane jest aby ten projekt był również realizowany w 2019 roku.
- ✓ Najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. Dane wskazują, że najwięcej zarejestrowanych osób poniżej 30 roku życia nie posiada żadnego stażu pracy lub posiada staż do 1 roku, co niestety w kontekście atrakcyjności dla pracodawców, nie przemawia na korzyść tych osób.
- ✓ Największą grupę wśród pozostających bez pracy stanowią bezrobotni nieposiadający zawodu, z czego ponad 43% bezrobotnych to osoby do 30 roku życia to osoby z wykształceniem ogólnokształcącym na poziomie szkoły gimnazjalnej i średniej. Osoby te znacznie częściej tracą pracę. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie tej liczby osób bezrobotnych, poprzez kierowanie ich na szkolenia dające konkretne kwalifikacje zawodowe oraz staże mające na celu przygotowanie do wykonywania zawodu.
- ✓ Młodzi ludzie często nie uzyskują wykształcenia adekwatnego do aktualnych potrzeb na rynku pracy. Wskazane jest więc umożliwienie tym osobom uzyskania doświadczenia zawodowego poprzez staże i subsydiowane formy zatrudnienia.

- ✓ Analizując strukturę bezrobotnych według wieku zauważamy, iż ponad 45% ogółu to osoby które ukończyły 30 rok życia a nie ukończyły 50 lat. Duża grupa tych osób ma problem ze znalezieniem pracy z uwagi na brak lub bardzo krótki staż pracy (26,32% bezrobotnych w tej grupie wiekowej nie posiada stażu pracy lub pracowała poniżej roku). Prawie 34% bezrobotnych w wieku 30-50 lat pozostaje w rejestrach osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.
- ✓ Grupą wiekową wymagającą szczególnego wsparcia są bezrobotni którzy przekroczyli 45 rok życia. Jak wynika z niniejszego opracowania w rejestrach bezrobotny w tej grupie pozostaje prawie 36% ogółu bezrobotnych. Wśród bezrobotnych, którzy ukończyli 45 lat się aż 39,45% posiada wykształcenie podstawowe (8 klas) a 35,5% zasadnicze zawodowe. Większość tych osób (ponad 56%) należy do grupy długotrwale bezrobotnych.
- ✓ Analizując osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, można stwierdzić, że grupa ta jest słabiej wykształcona. W końcu czerwca 2018 roku najwięcej osób powyżej 50 roku życia zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 37,36% i 34,86%).
- ✓ Wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia dominują osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy (167 – 34,9%), liczba tych osób jest porównywalna z 2017 rokiem (36,39 %), oznacza to, że osoby starsze jeśli już trafią do rejestrów urzędów pracy są skazane na dłuższe pozostawanie bez pracy.
- ✓ Spośród zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem pracy powyżej 20 lat – 36,1% ogółu osób w tej grupie wiekowej. Doświadczenie posiadane przez tych bezrobotnych nie wpływa na ich atrakcyjność na rynku pracy, z powodu dezaktualizacji umiejętności zawodowych. Celowym więc jest objęcie wskazanej grupy dodatkowym wsparciem w zakresie aktywizacji zawodowej, głównie poprzez organizację szkoleń, staży zawodowych oraz promocję subsydiowanego zatrudnienia tych osób.
- ✓ Wśród osób powyżej 50 roku życia zdecydowanie dominowali mężczyźni, którzy stanowili prawie 62 % bezrobotnych w tej grupie.
- ✓ Dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby bez doświadczenia zawodowego. Oznacza to, że bezrobotni nie mają możliwości trwałego utrzymania się na rynku pracy, a prace które podejmują nie zapewniają im utrzymania się na zajmowanych stanowiskach pracy, by zdobyć niezbędne doświadczenie zawodowe. Jak wynika ze zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie ofert pracy w 2017 i 2018 roku najważniejszym dla pracodawców jest właśnie doświadczenie zawodowe.
- ✓ Główną przyczynę bezrobocia w powiecie mławskim stanowi niedopasowanie podaży pracy do jej popytu. Pracodawcy posiadają zwykle sprecyzowane wymagania dotyczące wykształcenia, posiadanych uprawnień, kierunku studiów, czy kompetencji

językowych potencjalnych pracowników. Część z tych wymagań nie pokrywa się jednak z tym, co mogą zaoferować osoby poszukujące zatrudnienia i zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie.

- ✓ W związku z korzystną sytuacją gospodarczą i dynamicznym rozwojem przedsiębiorczości w powiecie mławskim pracodawcy potrzebują coraz więcej pracowników. Z jednej strony notowane jest rekordowo niskie bezrobocie i wzrost liczby ofert pracy, z drugiej pracodawcy mają trudności ze znalezieniem kompetentnej kadry. Wraz ze spadkiem liczby osób bezrobotnych struktura tej zbiorowości ulega istotnym zmianom. W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Mławie pozostaje coraz więcej osób długotrwale bezrobotnych, których aktywizacja staje się coraz trudniejsza. Wskazana są dla nich usługi poradnictwa zawodowego w formie porad indywidualnych i grupowych, informacji indywidualnej i grupowej oraz zajęć z aktywnego poszukiwania pracy mające na celu pomoc w powrocie na rynek pracy, określenie indywidualnych ścieżek kariery, wsparcie z zmianie lub nabyciu nowych kwalifikacji zawodowych.
- ✓ Analiza mławskiego rynku pracy wskazuje, iż w dalszym ciągu niezbędna jest aktywna polityka wspierająca osoby bezrobotne w zdobywaniu doświadczenia zawodowego, które znacznie zwiększa ich szanse w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia. Ta polityka wspomogłoby również pracodawców, którzy łatwiej będą mogli zrekrutować pracowników odpowiadających potrzebom ich firm. Powiatowy Urząd Pracy w Mławie promuje więc korzyści płynące z zatrudnienia wspieranego w formie prac interwencyjnych i robót publicznych. Pracodawcy korzystający z zatrudnienia wspieranego ograniczają ryzyko i koszty związane z rekrutacją, jednocześnie inwestując w pracownika, który zdobywa niezbędne na rynku pracy doświadczenie i umiejętności zawodowe.
- ✓ Wśród zarejestrowanych bezrobotnych aż 24,9% posiada III profil pomocy. Wśród osób z ustalonym III profilem pomocy przeważają kobiety – 51,4%. Wskazana są dla nich usługi poradnictwa zawodowego w formie porad indywidualnych i grupowych, informacji indywidualnej i grupowej oraz szkoleń z aktywnego poszukiwania pracy. Wyżej wymienione formy będą dostosowywane wedle indywidualnych potrzeb klientów. Zajęcia będą miały na celu podniesienie motywacji, samooceny i wsparcie w powrocie na rynek pracy. W 2019 roku podobnie jak w latach ubiegłych wskazane jest ubieganie się o dodatkowe środki na realizację programów specjalnych skierowanych do tej grupy osób.
- ✓ Dalszy rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu mławskiego może stanowić odpowiedź na coraz trudniejszy proces aktywizacji zawodowej osób m.in. długotrwale bezrobotnych oraz osób z ustalonym III profilem pomocy, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Dlatego też w przyszłym roku planujemy pozyskać

dodatkowe środki w ramach rezerwy Funduszu Pracy na powstanie kolejnych spółdzielni socjalnych, których funkcjonowanie przyjęło się na terenie naszego powiatu. Planujemy powstanie spółdzielni socjalnych osób prawnych oraz zainicjowanie powstania Centrum Integracji Społecznej, które będzie pomagało osobom wykluczonym społecznie w powrocie na rynek pracy.

- ✓ Analiza wskazuje na wysoki odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych - w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mławie zarejestrowane były 363 osób bez kwalifikacji, w tym 228 kobiet. Grupa ta stanowi ponad 21% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie. Istotną przyczyną bezrobocia jest zatem rozmińnianie się oczekiwań pracodawców co do kompetencji osób poszukujących pracy w stosunku do tego co one reprezentują.
- ✓ Analiza potrzeb pracodawców wykazuje, że coraz trudniej jest dopasować pod oferty pracy kandydatów z wymaganymi przez pracodawców kwalifikacjami. Dlatego rozpoznawanie potrzeb szkoleniowych pracodawców w celu określenia kierunków i tematyki szkoleń zawodowych zgodnych z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy powinno być jednym z kluczowych zadań poradnictwa zawodowego. Dlatego też doradcy zawodowi będą aktywnie uczestniczyć w procesie rekrutacji by wesprzeć lokalnych pracodawców w doborze pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.
- ✓ Aby w pełni wykorzystać potencjał kadrowy mieszkańców naszego powiatu oraz zaspokoić potrzeby kadrowe pracodawców, należy proponować zarówno przedsiębiorcom jak i bezrobotnym szkolenia umożliwiające dopasowanie kwalifikacji do wymogów zgłaszanych stanowisk prac jak również współpracować z pracodawcami w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób już zatrudnionych oraz samych właścicieli firm, finansując w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego szkolenia i kursy dla tych osób.

Spis tabel

Tabela 1	Ruch naturalny ludności w powiecie mławskim (stan na 31.XII.2016)	12
Tabela 2	Dane demograficzne dla gmin powiatu mławskiego za 2016 rok	13
Tabela 3	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku	16
Tabela 4	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016	17
Tabela 5	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły w 2016 (c.d.)	19
Tabela 6	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku	22
Tabela 7	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku (c.d.)	23
Tabela 8	Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2016 roku (c.d.)	25
Tabela 9	Struktura wykształcenia ludności w powiecie mławskim (2011)	27
Tabela 10	Lista instytucji na terenie powiatu mławskiego w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych (stan na 31.12.2017)	28
Tabela 11	Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa i Polski w latach 2004 – VI 2018	34
Tabela 12	Osoby bezrobotne według zawodów i specjalności (koniec czerwca 2018 roku)	40
Tabela 13	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	43
Tabela 14	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według stażu pracy w 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	44
Tabela 15	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	45
Tabela 16	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	47
Tabela 17	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	47
Tabela 18	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	48
Tabela 19	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	50

Tabela 20	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	50
Tabela 21	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	51
Tabela 22	Struktura bezrobotnych długotrwale według wieku w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	53
Tabela 23	Struktura długotrwale bezrobotnych według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	54
Tabela 24	Struktura długotrwale bezrobotnych według stażu pracy w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	54
Tabela 25	Udział bezrobotnych w porównaniu do ustalonych profili pomocy w poszczególnych kategoriach (stan na koniec 2017 roku)	59
Tabela 26	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według poziomu wykształcenia w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	62
Tabela 27	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według stażu pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	63
Tabela 28	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi według czasu pozostawania bez pracy w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	63
Tabela 29	Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody i umiejętności w okresie od 01.01.2018 do 30.06.2018 roku	65
Tabela 30	Najczęściej poszukiwane przez pracodawców na lokalnym rynku pracy zawody i umiejętności w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 roku	66
Tabela 31	Przewidywania zatrudnieniowe pracodawców w ciągu najbliższych 12 miesięcy	72

Spis wykresów

Wykres 1	Procentowy udział poszczególnych gmin w powierzchni powiatu mławskiego	8
Wykres 2	Liczba ludności w powiecie mławskim w latach 2005-2016	10

Wykres 3	Procentowy udział liczby ludności w powiecie mławskim w podziale na gminy (stan na koniec 2016 roku)	11
Wykres 4	Liczba urodzeń i zgonów w powiecie mławskim w latach 2005-2016	12
Wykres 5	Przyrost naturalny w powiecie mławskim w latach 2005-2016	13
Wykres 6	Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2016 i 2017 roku oraz w I półroczu 2018 roku	33
Wykres 7	Stopa bezrobocia w powiecie mławskim na tle województwa mazowieckiego i Polski w latach 2004-2017 oraz w I półroczu 2018 roku	34
Wykres 8	Struktura bezrobocia ze względu na płeć w 2016 i 2017 roku oraz w I półroczu 2018 roku	35
Wykres 9	Struktura bezrobocia ze względu na wiek w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	36
Wykres 10	Struktura bezrobocia ze względu na wykształcenie w końcu 2017 roku i na koniec czerwca 2018 roku	38
Wykres 11	Struktura bezrobocia ze względu na staż pracy w końcu 2017 roku i w I półroczu 2018 roku	39
Wykres 12	Struktura bezrobotnych do 30 roku życia w 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	41
Wykres 13	Struktura bezrobotnych do 25 roku życia w końcu 2017 roku i w końcu czerwca 2018 roku	46
Wykres 14	Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia w końcu 2017 i w końcu czerwca 2018 roku	49
Wykres 15	Struktura bezrobotnych zamieszkałych na wsi w I półroczu 2018 roku	61
Wykres 16	Struktura bezrobocia według miejsca zamieszkania w I półroczu 2018 roku	61

Spis rysunków

Rysunek 1	Położenie powiatu mławskiego	7
Rysunek 2	Podział powiatu mławskiego	8